

Kommunledningskontoret
Tjänsteskrivelse till kommunstyrelsen

Datum:
2023-11-06

Diarienummer:
KSN-2023-02884

Handläggare:
Ida Wiking, Linda Ahlford och Julia Lundin

Handlingsplan för Gränby, Kvarngärdet och Löten 2024-2030

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen beslutar

1. **att** anta Handlingsplan för Gränby, Kvarngärdet och Löten 2024–2030 enligt ärendet bilaga 1.

Ärendet

Under 2020–2023 har ett förvaltningsöverskridande arbete inom ramen för Handlingsplan för ökad trygghet i Gränby och Kvarngärdet bedrivits. Arbetet har upplevts som framgångsrikt, genom att det skapat en grund för samverkan och samordning både internt mellan förvaltningar samt utökad samverkan för ökad trygghet i området tillsammans med kommunala bolag, privata bostadsbolag och civilsamhället i området.

Även om förflyttningar gjorts inom en rad områden finns det behov av fortsatt krafttag. Arbetet behöver breddas till att också innefatta bredare sociala hållbarhetsfrågor där även kompensatoriska och främjande insatser inkluderas i syfte att främja jämlika livsvillkor. Kommunen behöver fortsätta arbeta tillsammans med flera parter och mot en längre tidshorisont som sträcker sig till 2030.

Handlingsplan för Gränby, Kvarngärdet och Löten 2024-2030 tar sin utgångspunkt i erfarenheter och lärdomar från den tidigare handlingsplanens genomförande, från nulägesanalys och kunskap från lokala aktörer från olika sektorer.

Beredning

Ärendet har beretts av kommunledningskontoret i samverkan med berörda förvaltningar och bolag.

En workshop hölls den 9 oktober då ett 60-tal personer medverkade från kommunala förvaltningar och verksamheter, föreningar och civilsamhälle samt näringsliv. Syftet var att samla kunskap om värden och styrkor liksom utmaningar och problem som finns i området idag, och samtidigt ta emot inspel till långsiktiga mål **inriktningar** och prioriteringar.

Perspektiven om barn, jämställdhet och näringsliv är alla viktiga delar för att uppnå **inriktningarna** målen i handlingsplanen och arbeta med de identifierade utmaningarna inom temaområdena. Skillnaderna mellan flickor och pojkar finns exempelvis kartlagda gällande deltagande i **fritidsaktiviteter föreningslivet**. Barn och ungas uppväxtvillkor har ett särskilt fokus i handlingsplanen genom att vara såväl ett prioriterat tema som del av de övergripande målen.

Näringslivsperspektivet är en integrerad del av arbetet inom handlingsplanen då samverkan med fastighetsägare och andra näringslivsaktörer är avgörande för att uppnå målen i handlingsplanens **inriktningar**.

Föredragning

Livsvillkoren i Uppsala kommun skiljer sig mellan stadsdelar och områden. För att angripa frågan om jämlika livsvillkor för människor i olika bostadsområden behövs ett strukturellt angreppssätt över hela kommunens geografi för att minska och motverka segregation. Arbeta genom områdesutveckling i ett visst område eller stadsdel är ett sätt att minska de negativa effekterna av segregationen i form av sämre livsvillkor.

Gränby, Kvarngärdet och Löten identifieras i den sociala kompassen som områden med sämre socioekonomiska förutsättningar. Arbetslösheten och andelen med ekonomiskt bistånd är högre, förvärvsinkomsten är lägre och många barn lever i ekonomiskt utsatta hushåll. Flyttmönstret i området de senaste 10 åren visar att fler av de med högre inkomst flyttat ut än flyttat in. Av de med lägre inkomster är det fler som har flyttat in än som flyttat ut. Det gör att de socioekonomiska förutsättningarna i området successivt försämras och att områdets relativa position inte förändras. Oron att utsättas för brott är högre jämfört med övriga bostadsområden i Uppsala och valdeltagandet är lägre än Uppsala som helhet.

Måluppfyllelsen i grundskolan visar att områdets elever delvis har lägre studieresultat än snittet för kommunen som helhet. Deltagande i **strukturerade fritidsaktiviteter föreningar** är lägre än i Uppsala som genomsnitt, främst bland flickor, ~~sett till~~ **aktiviteter inom statligt lokalt aktivitetsstöd**. Framtidstron och den självskattade hälsan bland unga varierar inom området men viljan att påverka i frågor som rör kommunen är stor, särskilt för flickor.

Sammantaget visar statistiken att det finns tydliga utmaningar i området och därmed behov av ett fokuserat områdesarbete för att hålla samman insatser för en positiv utveckling.

Handlingsplanen för Gränby, Kvarngärdet och Löten 2024-2030 tar sin utgångspunkt i erfarenheter och lärdomar från den tidigare handlingsplanens genomförande, från nulägesanalys och kunskap från lokala aktörer från olika sektorer.

Arbetet med områdesutveckling i Gränby, Kvarngärdet och Löten har under åren 2020-2023 pågått och samordnats genom Handlingsplan för tryggare Gränby och Kvarngärdet (KSN-2020-00683). Arbetet har innefattat fem fokusområden där ett effektmål kopplats till varje fokusområde. Förutom flera fysiska uppgrustningar och

investeringar i mötesplatser och nya verksamheter har arbetet byggt upp strukturer för samverkan.

Även om förflyttningar gjorts inom en rad områden finns det fortsatt behov av krafttag. Arbetet behöver breddas till att också innefatta bredare hållbarhetsfrågor där även kompensatoriska och främjande insatser inkluderas i syfte att motverka ojämlika livsvillkor. Kommunen behöver därför fortsätta arbeta med hållbar områdesutveckling, tillsammans med flera parter och mot en längre tidshorisont som sträcker sig till 2030.

Den geografiska avgränsningen för handlingsplanen är stadsdelarna Gränby, Kvarngärdet och Löten.

Handlingsplanen omfattar åren 2024-2030 och gäller för Uppsala kommuns nämnder och bolagsstyrelser, som fattar beslut om och genomför aktiviteter och insatser utifrån sina ansvarsområden för att bidra till handlingsplanens inriktning och **måltemaområden**.

Ekonomiska konsekvenser

Arbetet inom handlingsplanen finansieras genom berörd nämnds ordinarie budget och ram. Insatser i behov av utökade resurser beaktas genom särskilda beslut. Det arbetssätt och samverkan som handlingsplanen vilar på gör att extern finansiering och tillvaratagande av gemensamma resurser undersöks löpande.

Beslutsunderlag

- Tjänsteskrivelse daterad 6 november 2023
- Bilaga 1, Handlingsplan för Gränby, Kvarngärdet och Löten 2024-2030
- Bilaga 2, Nulägesanalys av Gränby, Kvarngärdet och Löten 2023

Kommunledningskontoret

Joachim Danielsson
Stadsdirektör

Ingela Hagström
Utvecklingsdirektör och bitr. stadsdirektör

Aktiverande styrdokument

Beslutsfattare:
Kommunstyrelsen

Dokumentansvarig:
Kommunstyrelsen

Datum:
2023-11-06

Diarienummer:
KSN-2023-02884

Handlingsplan för Gränby, Kvarngärdet och Löten 2024 -2030

Översiktsplan

Mål och budget

Verksamhetsplaner och affärsplaner

Program

Handlingsplaner och övriga planer

Inledning

Livsvillkoren i Uppsala kommun skiljer sig mellan stadsdelar och områden. För att angripa frågan om jämlika livsvillkor för människor i olika bostadsområden behövs ett strukturellt angreppssätt över hela kommunens geografi för att minska och motverka segregation. Arbete genom områdesutveckling i ett visst område eller stadsdel är ett sätt att minska de negativa effekterna av segregationen och skapa förutsättningar för mer jämlika livsvillkor.

Kommunkoncernen behöver hantera flera utmaningar parallellt. På strukturell nivå handlar det om hur människor med olika inkomster och bakgrund bor i olika områden, hur staden hänger samman och hur resurser och verksamheter når ut i olika områden. I de områden där många hushåll har en svag socioekonomi behöver kommunen särskilt bidra till att stärka livsvillkor, inte minst för att skapa goda uppväxtvillkor för barn och unga. Detta görs till största del genom nämnder och bolags grunduppdrag, såsom exempelvis strukturbidrag inom skolan, men behöver även samordnas mellan olika kommunala verksamheter för att identifiera och tillvarata synergier och ökad effektivitet. Social oro, otrygghet, brott och andra händelser behöver hanteras genom det brottsförebyggande arbetet och EST (effektiv samordning för trygghet), där såväl snabba insatser som orsaker till problem analyseras och hanteras.

Gränby, Kvarngärdet och Löten identifieras i den sociala kompassen som områden med sämre socioekonomiska förutsättningar. Arbetslösheten och andelen med ekonomiskt bistånd är högre, förvärvsinkomsten är lägre och många barn lever i ekonomiskt utsatta hushåll. Flyttmönstret i området de senaste 10 åren visar att av de med högre inkomst har fler flyttat ut än flyttat in. Av de med lägre inkomster är det fler som har flyttat in än som flyttat ut. Det gör att de socioekonomiska förutsättningarna i området successivt försämras och att områdets relativa position inte förändras. Oron att utsättas för brott är högre jämfört med övriga bostadsområden i Uppsala och valdeltagandet är lägre än Uppsala som helhet.

Måluppfyllelsen i grundskolan visar att områdets elever delvis har lägre studieresultat än snittet för kommunen som helhet. Deltagande i **föreningslivet** strukturerade fritidsaktiviteter är lägre än i Uppsala som genomsnitt, främst bland flickor, sett till aktiviteter inom statligt lokalt aktivitetsstöd. Framtidstron och den självskattade hälsan bland unga varierar inom området men viljan att påverka i frågor som rör kommunen är stor, särskilt för flickor.

Sammantaget visar statistiken att det finns tydliga utmaningar i området och därmed behov av ett fokuserat områdesarbete för att hålla samman insatser för en positiv utveckling.

Denna handlingsplan för Gränby, Kvarngärdet och Löten 2024-2030 tar sin utgångspunkt i erfarenheter och lärdomar från den tidigare handlingsplanens genomförande, från nulägesanalysarbete och problembild samt kunskap från lokala aktörer från olika sektorer.

Arbetet med områdesutveckling i Gränby, Kvarngärdet och Löten har under åren 2020-2023 pågått och samordnats genom Handlingsplan för tryggare Gränby och Kvarngärdet (KSN-2020-00683). Handlingsplanen har haft ett tydligt fokus på trygghet och säkerhet och har innefattat fem fokusområden där ett effektmål kopplats till varje fokusområde. Förutom flera fysiska upprustningar och investeringar i mötesplatser och nya verksamheter har arbetet byggt upp strukturer för samverkan.

Även om förflyttningar gjorts inom en rad områden finns det behov av fortsatt krafttag. Arbetet behöver breddas till att också innefatta bredare sociala hållbarhetsfrågor där även kompensatoriska och främjande insatser inkluderas i syfte att främja jämlika livsvillkor. Kommunen behöver fortsätta arbeta tillsammans med flera parter och mot en längre tidshorisont som sträcker sig till 2030.

Den geografiska avgränsningen för handlingsplanen är stadsdelarna Gränby, Kvarngärdet och Löten.

Syfte

Handlingsplan för Gränby Kvarngärdet och Löten syftar till att genom samordnade insatser stärka utvecklingen mot jämlika livsvillkor. Ett samlat arbete har gjorts, men de socioekonomiska utmaningarna och deras följd effekter kvarstår och ett fortsatt samordnat arbete behövs.

Handlingsplanen skapar förutsättningar för att bedriva ett systematiskt och långsiktigt arbete där målen **inriktningar** och temaområden tydliggör **inriktning** och ambitionsnivå för nämnder och bolag.

Handlingsplanen utgör även en grund för långsiktig och bred samverkan mellan kommunen och verksamma aktörer i området såsom näringsliv och civilsamhälle. Att gemensamt identifiera problem och behov inom handlingsplanen ökar förmågan till insatser som ger bättre effekter, kan anpassas efter ändrade förutsättningar och som kan genomföras av en bred aktörsgrupp.

Omfattning

Handlingsplan för Gränby, Kvarngärdet och Löten omfattar åren 2024-2030 och gäller för Uppsala kommuns nämnder och bolagsstyrelser. I arbetet fortsätter kommunen utveckla samverkan med aktörer inom olika sektorer.

Handlingsplanen innehåller **mål inriktningar** och fem temaområden för utvecklingen mot 2030. Aktiviteter identifieras och genomförs löpande och förändras utifrån behov, utmaningar och prioriteringar. Att identifiera och lyfta upp insatser och åtgärder i behov av politiska beslut är en del av arbetet och görs löpande. De åtgärder och insatser som kommunen vidtar i området ska samordnas så att eventuella målkonflikter identifieras i tidiga skeden.

Ansvar, genomförande och spridning

Arbetet med handlingsplan för Gränby, Kvarngärdet och Löten leds och samordnas av kommunstyrelsen som ansvarar för att implementera, sprida och följa upp handlingsplanen i sin helhet.

Nämnder och bolagsstyrelser deltar i arbetet utifrån sina ansvarsområden. Det sker dels genom att ingå i nätverk och samordningsgrupper där behov, förutsättningar och synergier analyseras. Det sker också genom att nämnder och bolagsstyrelser fattar beslut om och genomför aktiviteter och insatser utifrån sina ansvarsområden för att bidra till handlingsplanens inriktning och **mål temaområden**.

Handlingsplan för Gränby, Kvarngärdet och Löten

Mål **Inriktningar** för 2030

- Boende i Gränby, Kvarngärdet och Löten trivs i sitt närområde och upplever det som tryggt. Människor vill och kan bo kvar.
- Barn och unga har goda uppväxtvillkor och hög framtidstro.
- Livsvillkoren för boende i området är goda. Människor upplever välbefinnande och fler har förutsättningar för egenförsörjning samt en aktiv och meningsfull fritid.
- Området har ett starkt civilsamhälle där människor är delaktiga och känner gemenskap.

Målen visar önskad inriktning för Gränby, Kvarngärdet och Löten 2030. En analys av områdets förutsättningar visar många värden som finns i området, men visar också på ett sämre utgångsläge vad gäller socioekonomi, upplevd trygghet och delaktighet. Samtidigt är Gränby, Kvarngärdet och Löten heterogena områden, där livsvillkoren skiljer sig inom och mellan områdena. Målen **Inriktningarna** träffar därför olika geografiska delområden olika tydligt.

Kommunen behöver genom ett samlat områdesarbete verka för jämlika livsvillkor och all utveckling inom kommunen ska ske med särskild hänsyn till människor och områden som har sämst socioekonomiska förutsättningar.

Den gemensamma inriktningen i målen för handlingsplanen rör sig kring att de som bor i området ska kunna och vilja bo kvar, trivas och känna sig trygga i sitt bostadsområde. Handlingsplanen ska verka för att stärka människors livsvillkor i form av utbildning, arbete, fritid, hälsa och delaktighet.

För att målen **handlingsplanen** ska kunna förverkligas behövs nära samarbete med boende, föreningar, näringsliv, områdets fastighetsägare och andra myndigheter som verkar i området.

Handlingsplanens inriktningar omsätts i mätbara mål för att synliggöra den förflyttning som eftersträvas, och indikatorer tas fram för att på olika sätt mäta framdrift. Ett exempel på mål är att skolresultaten för området ska nå snittet för kommunen som helhet.

Förutom de övergripande målen **inriktningarna** har fem temaområden identifierats. Temaområdena tydliggör viktiga fokus för att nå målen och är samverkansplattformar där gemensam uppföljning, analys och kunskap byggs upp.

Tema: Goda livsmiljöer

Gränby, Kvarngärdet och Löten har ett relativt centralt läge i staden med goda kommunikationer. Som helhet innehåller området olika upplåtelseformer och bostadsstorlekar. Bostadsbeståndet är dock i stora delar uppdelat inom området där det finns fysiska och mentala barriärer. Nyproduktion av bostäder har tillkommit de senaste åren och omfattande renoveringar av hyresbeståndets bostäder har genomförts.

Gränby centrum och handelsplats, Kvarntorget, Liljefors torg och Heidenstams torg är platser med offentlig och kommersiell service i olika skala. Handelsplatsen och Gränby sportfält har ett regionalt upptagningsområde där bland annat ny simhall och handel ska tillkomma och omfattande utveckling kommer att ske. Idag används sportfältet och de verksamheter som finns där i liten utsträckning av personer i närområdet.

Det finns flera centrala noder och mötesplatser i den fysiska miljön, såväl inomhusmiljöer som utomhusmiljöer. Aktivering av de ytor som finns behöver förbättras och göras tillgängliga för de boende i området, så att aktiviteter, spontan idrott, utökade rörelsemönster och gemenskap främjas. Det finns exempelvis ett flertal parker i området. Gränbyparken som stort och centralt rekreativområde är en uppskattad plats av närboende, särskilt efter ombyggnation och investeringar i dess olika delar. Parkens nya mötesplatser har stor potential att bli en arena för aktivitet, evenemang och möten mellan generationer och bostadsområden.

Ett övergripande mål är att barn och unga, såväl som vuxna och äldre, ska trivas och vilja bo kvar i området.

Kommunen ska:

- verka för en blandning av bostadstyper, upplåtelseformer, lägenhetsstorlekar och prisnivåer i området
- arbeta för ökad aktivering av såväl inomhusmiljöer som utomhusmiljöer i syfte att tillgängliggöra fler mötesplatser för de boende i området
- utveckla samverkan med fastighetsägare och övrigt näringsliv för goda livsmiljöer.

Tema: Barn och ungas uppväxtvillkor

Barn och ungas uppväxtvillkor påverkar deras välmående här och nu, men också deras sociala och hälsomässiga utveckling samt ekonomiska trygghet som vuxna. I Gränby, Kvarngärdet och Löten är andelen barn som är ekonomiskt utsatta högre än Uppsala som helhet, framför allt i Gränby. En jämförelse med kommunens övergripande resultat visar att färre elever framför allt på Gränbyskolan och von Bahrs skola klarar kunskapskraven. Färre barn deltar i någon förening, klubb, sällskap eller organisation och en betydligt lägre andel barn, särskilt flickor, deltar i strukturerade fritidsaktiviteter som erhåller statligt lokalt aktivitetsstöd. Dock finns flera satsningar på breddat deltagande genom öppna verksamheter. Framtidstro och den självskattade hälsan bland unga varierar inom området men vilja att påverka och vara delaktig är stor.

Skolorna, allaktivitetshus och fritidsgården är några av de centrala kommunala verksamheterna i området. Föreningslivet har en viktig roll för fysisk och mental hälsa. Målsättningen är att fler barn lyckas i skolan, har en aktiv och meningsfull fritid samt känner stor framtidstro.

Kommunen behöver dels stärka skyddsfaktorer hos barn och unga i syfte att främja trygga, jämlika och goda uppväxtvillkor, och dels verka för att minska riskfaktorer för utanförskap, ohälsa och kriminalitet.

Kommunen ska:

- beakta familjeperspektivet och familjer ska ges tidigt och sammanhållet stöd, så som föräldrastöd och delaktighet i barnens lärande och fritid
- öka måluppfyllelsen i skolan där den är låg

- stärka barn och ungas inflytande och delaktighet och uppmuntra ungas drivkrafter och idéer
- skapa förutsättningar för fler barn och unga att delta i fritidsaktiviteter och att fler deltar i föreningar.

Tema: Trygghet och brottsförebyggande

Otrygghet i den offentliga miljön kan medföra att människor aktivt undviker vissa områden eller platser. Det riskerar leda till att såväl barn och unga, som vuxna och äldre, begränsas i sina liv och det är viktigt att förhindra och försvåra att brott begås. I Gränby, Kvarngärdet och Löten är den upplevda tryggheten lägre jämfört med övriga bostadsområden i Uppsala. I området har strukturer för det trygghetsskapande arbetet etablerats med tydliga förbättringar i den fysiska miljön, men fortsatt arbete krävs för ökad trygghet.

Brottsförebyggande och riktade insatser för barn och unga i riskzon för kriminalitet och normbrytande beteende är viktiga för att på sikt minska risken för nyrekrytering. Relevant i trygghetsarbetet är även fortsatt fokus på att stärka olika skyddsfaktorer hos barn och unga, såsom aktiv och meningsfull fritid samt föräldrastöd. Inte minst också vad avser det pågående trygghetsskapande och brottsförebyggande arbetet som pågår i skolorna.

Målet är att få personer utsatta för brott eller ser brott begås i området. Arbetet ska förebygga alla typer av våldsbrott, både med fokus på brottsaktiva individer och de som är brottsutsatta.

Kommunen ska:

- ~~arbeta med insatser genom ett främjande arbete för aktiv och meningsfull fritid~~
- arbeta med brottsförebyggande och riktade insatser för barn och unga i riskzon för kriminalitet och normbrytande beteende för att på sikt minska risken för nyrekrytering
- arbeta brottsförebyggande och trygghetsskapande i skolorna i området
- samordna boende och lokala aktörer för att främja trygghet, trivsel, attraktivitet och platsaktivering i området
- utveckla lägesbilsarbete för att fortsätta identifiera otrygga och brottsutsatta platser, samt för att sätta in adekvata åtgärder som utgår från orsakerna till problemen.

Tema: Jobb och företagande

Att ha ett jobb eller driva ett företag handlar för de allra flesta om ökad egenmakt och självförsörjning. Det handlar även om gemenskap, möjlighet att utvecklas och känna delaktighet i samhället. I Gränby, Kvarngärdet och Löten är andelen förvärvsarbete lägre än i Uppsala som helhet, fler är öppet arbetslösa, fler har ekonomiskt bistånd och de boende har en lägre förvärvsinkomst än i övriga Uppsala. Det i sin tur kan leda till ohälsa, minskad känsla av samhörighet och ekonomisk utsatthet.

Det finns ett varierat näringsliv i Gränby, Kvarngärdet och Löten med många mindre företag och nystartade företag. De största branscherna är handel, vård och omsorg samt restaurangverksamhet, men området har också en ökning av företag inom andra sektorer. Det finns utmaningar när det gäller företagens överlevnad, men det finns också potential för tillväxt och utveckling inom området.

Utbildnings- och jobbcenter är en nod i området, med uppdrag att stödja människor till långsiktig egen försörjning. Visionen är att barn ska se vuxna gå till jobbet.

Kommunen ska:

- verka för att fler boende i området kommer i egenförsörjning och därmed minska andelen i ekonomiskt bistånd
- ge stöd och vägleda till de möjligheter som finns att utbilda sig, arbeta och driva företag
- stärka och utveckla områdets företagsamhet och entreprenörskap
- ge fler unga människor en chans att få en positiv första kontakt med arbetslivet, till exempel genom feriearbete.

Tema: Delaktighet

Delaktighet handlar om att en person aktivt kan medverka i och vara en del av samhället. Tilliten människor emellan och till samhällets institutioner är viktig, men sjunker generellt i samhället. Socioekonomiska förhållanden, brottslighet och otrygghet har en stark koppling till faktorer som lokalsamhällestillit inom bostadsområden och den kollektiva förmågan att agera tillsammans.

Valdeltagandet i Gränby, Kvarngärdet och Löten är lägre än Uppsala som helhet, liksom den sociala sammanhållningen och andelen aktiva i idrottsföreningar. Barn och unga är i lägre grad medlemmar i organisationer, föreningar eller klubbar.

Många boende i Gränby, Kvarngärdet och Löten har dock starka drivkrafter och stort engagemang för området. Barn och unga vill påverka frågor som rör kommunen i högre grad än Uppsala som helhet, och då särskilt flickor. I området finns flera föreningar, samfund och civilsamhällesaktörer. Allaktivitetshuset är en central nod i området, med ett främjande uppdrag att skapa och medskapa en aktiv och meningsfull fritid. Delaktighet skapas även i skolan och i mötet med myndigheter. Att ha jobb är en annan faktor som bygger tillit, delaktighet och gemenskap.

Kommunen ska:

- värna delaktighet i sina verksamheter i området i syfte att öka tilliten till samhället och dess institutioner
- ge goda förutsättningar för en aktiv fritid som utgår från barns, ungas, vuxnas och äldres behov
- verka för ett starkt civilsamhälle med ökat föreningsdeltagande hos de som bor i området
- ta tillvara de drivkrafter och initiativ som finns hos de som bor och verkar i området och hitta former för att göra dem delaktiga i sin egen stadsdels utveckling

Uppföljning

Kommunstyrelsen är ansvarig för handlingsplanen och har därmed det övergripande ansvaret för uppföljning och utvärdering av handlingsplanen. Genom ordinarie programuppföljning bedöms om den aktuella styrningen är ändamålsenlig. Kommunstyrelsen kan sedan revidera handlingsplanen vid behov. Revidering ska ske genom gemensam beredning.

Handlingsplanen och dess insatser följs upp kontinuerligt, där alla nämnder och bolagsstyrelser bidrar till uppföljningens innehåll. Verksamhetsnära statistik för att följa verksamheternas resultat kommer att tas fram. Även kvalitativa underlag är viktiga och bidrar med ökad förståelse. Utöver effekter av genomförda insatser och aktiviteter kommer analys av områdets socioekonomiska förutsättningar och förflyttningar mot målen att genomföras i likhet med framtagna nulägesanalys.

Några exempel på indikatorer är:

- Elevers måluppfyllelse i skolan
- Andel barn i förskola
- Polisanmälda brott
- Valdeltagande
- Social sammanhållning
- Framtidstro hos barn och unga
- Vilja att påverka frågor i kommunen
- Deltagande i fritidsaktiviteter och föreningsliv
- Oro för att bli utsatt för brott
- Sysselsättningsgrad
- Andel ekonomiskt utsatta invånare (0–19 år)
- Andel invånare med ekonomiskt bistånd

Förvaltning eller nämnd eller enhet
Rapport

Datum:
2023-11-06

Diarienummer:
KSN-2023-02884

Handläggare:
Julia Lundin, Linda Ahlford och Ida Wiking

Version/DokumentID:

Nulägesanalys av Gränby, Kvarngärdet och Löten 2023

Innehåll

Inledning	4
Sammanfattning av resultat	5
Nulägesanalys	5
Demografi	6
Folkmängd	6
Utländsk bakgrund.....	6
Socioekonomiska förutsättningar i Sociala kompassen 2023	7
In- och utflyttning	9
Bostäder, fysisk miljö och utveckling	11
Utvecklingsplaner	12
Bostadsbestånd.....	13
Trångboddhet.....	14
Tillgång till vardagsservice	15
Tillgång till olika allmänna platser	16
Framtidstro och upplevd hälsa hos barn och unga	17
Upplevd hälsa hos barn och unga	17
Framtidstro	18
Utbildning.....	18
Gymnasiebehörighet	18
Nationella prov i årskurs 3.....	20
Barn i förskola.....	21
Eftergymnasial utbildning.....	21
Delaktighet	22
Social sammanhållning	22
Barn och ungas deltagande i idrottsföreningar	22
Barn och ungas deltagande i förening, klubb, sällskap eller organisation.....	23
Valdeltagande.....	24
Barn och unga som vill påverka kommunen.....	25
Trygghet och brottsförebyggande.....	26
Polisanmälda brott	26
Upplevd trygghet.....	26
Äldres upplevda trygghet	28
Hushållens ekonomi.....	28
Förvärsinkomst.....	28
Förvärsarbetande	29
Öppet arbetslösa	30
Barn och unga 0-19 år som lever i ekonomiskt utsatta hushåll	30
Ekonomiskt bistånd	31

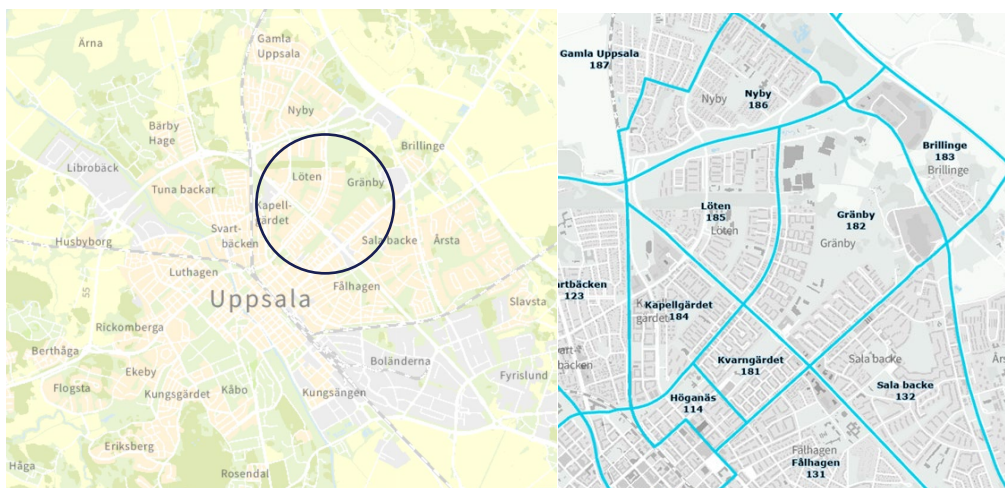
Företag i området	32
Workshop med verksamma i området	33
Bilaga 1 Indikatorsförteckning	35

Inledning

I samband med att handlingsplan för Gränby, Kvarngärdet och Löten 2024–2030 tas fram görs följande nulägesanalys för att undersöka områdets förutsättningar och behov. Analysen är en viktig del i arbetet i framtagandet av den nya handlingsplanen samt för att kunna följa förändringar och områdets förutsättningar och utmaningar över tid.

Analysen innehåller data och information från ett antal olika datakällor. Dels presenteras siffror från SCB:s registerdata, som exempelvis förvärvsinkomst, arbetslöshet, ekonomiskt bistånd och behörighet till gymnasiet. Flera av dessa indikatorer känns igen från sociala kompassen eller annan uppföljning i verksamhetsberättelser och nyckeltalsdatabasen Kolada. Här presenteras dock siffror specifikt för Gränby, Kvarngärdet och Löten (se geografisk avgränsning nedan) med ett jämförelsetal för hela Uppsala. Registerdata från SCB publiceras med en viss eftersläpning och det skiljer sig variabler emellan. Därför presenteras en del statistik i rapporten bara fram till år 2021, medan annan data finns att presentera fram till år 2022. Två stora enkätundersökningar utgör också underlag: trygghetsundersökningen för 2020 och regionens undersökning Liv och hälsa ung för 2023.

Uppsala kommun kan delas in i flera mindre geografiska områden som benämns nyckelkodsområden (NYKO). NYKO finns i olika nivåer och i denna rapport används NYKO3-nivån avseende år 2022. Till denna rapport har tre NYKO3-områden valts ut inom ramen för det geografiska området som speglar handlingsplanen för Gränby, Kvarngärdet och Löten. Samtidigt är Gränby, Kvarngärdet och Löten ett heterogent område, och därför presenteras varje delområde enskilt i de fall det är möjligt. Med anledning av att Gränby Författargatorna på flera sätt kraftigt avviker från övriga områden kommer det ibland redovisas statistik särskilt för Gränby Författargatorna.

RegSO är en annan typ av områdesindelning som används i rapporten. Det är en statlig indelning där Sverige delas in i 3 363 områden. Antalet RegSO i Uppsala kommun är 61. RegSO är en indelning som kommer hållas oförändrad över tid, med undantag för anpassning till ändringar av enstaka kommun- eller länsgränser. RegSO-områdena inom Gränby, Kvarngärdet och Löten skiljer sig en aning från ovan NYKO-indelning. Det är framför allt NYKO3-området Gränby som är uppdelat i två områden där ett av områdena inkluderar området Brillinge. RegSO-områden som följs i analysen är: Västra Gränby, Löten, Kvarngärdet och Östra Gränby-Brillinge.

Sammanfattning av resultat

Denna rapport ger en översikt av det nuvarande tillståndet i området Gränby, Kvarngärdet och Löten utifrån ett brett urval av indikatorer. Generellt sett visar resultaten att dessa områden har utmaningar och svårigheter som är mer utbredda än genomsnittet för hela Uppsala. Arbetslösheten och andelen människor som är mottagare av ekonomiskt bistånd är högre, medan förvärvsinkomsten är lägre än genomsnittet i kommunen. Dessutom är valdeltagandet och den upplevda tryggheten i dessa områden lägre än genomsnittet i andra bostadsområden i Uppsala. Statistiken visar också att många barn lever i ekonomiskt utsatta hushåll i dessa områden. Flyttmönstret i området de senaste 10 åren visar att av de med högre inkomst har fler flyttat ut än flyttat in. Av de med lägre inkomster är det fler som har flyttat in än som flyttat ut. Det gör att de socioekonomiska förutsättningarna i området successivt försämras och att områdets relativa position inte förändras.

Det är dock viktigt att notera att denna rapport också framhäver positiva aspekter. Såväl stöldbrott som skadegörelsebrott har minskat. Det är även uppmuntrande att notera att ungdomarna i området uttrycker en stark vilja att påverka och engagera sig i kommunala frågor, särskilt flickorna.

Måluppfyllelsen i grundskolan, som mäts genom behörigheten till gymnasiets yrkesprogram, visar att vissa högstadieskolor i området har lägre skolresultat än kommunens genomsnitt. Dessutom deltar färre ungdomar i **föreningslivet** och **fritidsaktiviteter** jämfört med Uppsalas genomsnitt, särskilt när det gäller flickor som i mindre utsträckning är involverade i klubbar, föreningar och sällskap.

Sammanfattningsvis pekar indikatorerna på utmaningar och svårigheter när det gäller förutsättningarna och uppväxtvillkoren i Gränby, Kvarngärdet och Löten jämfört med hela kommunen. Samtidigt är även det viktigt att beakta de positiva trenderna och resultaten. Sammantaget kan detta utgöra en grund för fortsatta förbättringar och åtgärder.

Nulägesanalys

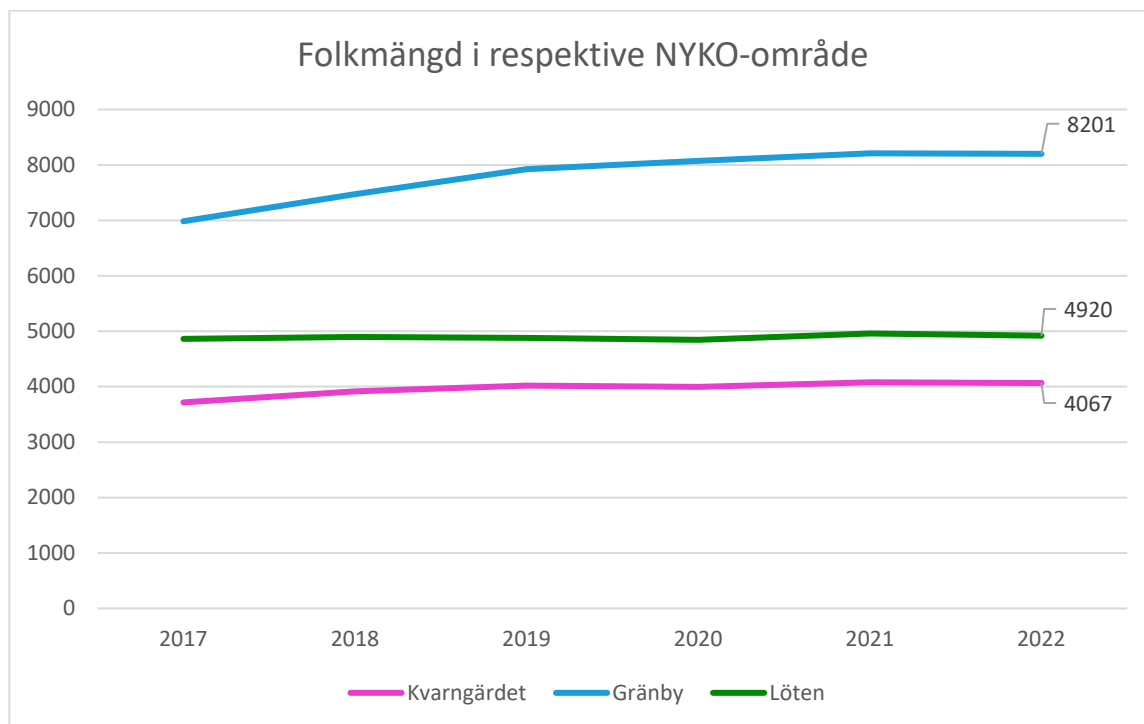
Nedan redovisas data och information som ger kommunen ett samlat underlag som beskriver Gränby, Kvarngärdet och Lötens förutsättningar och utgångspunkter. I

resultaten finns beskrivningar av faktorer som kan utgöra styrkor såväl som utmaningar i området och i kommunens arbete.

Demografi

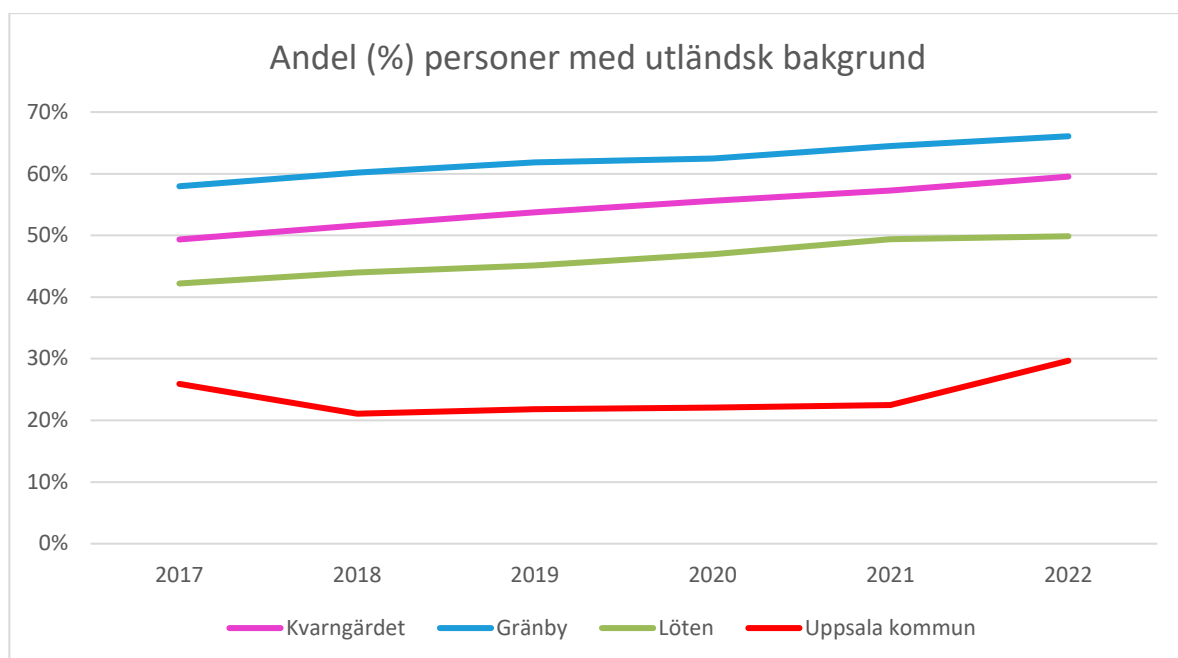
Folkmängd

I hela området bor det 17 188 individer (år 2022), varav 8 201 i Gränby, 4 920 i Löten och 4 067 i Kvarngärdet. I samtliga områden bor det ungefär en fjärdedel barn (Gränby 2 084, Löten 1 073, Kvarngärdet 974), och det är samma andel som i hela Uppsala kommun.

Utländsk bakgrund

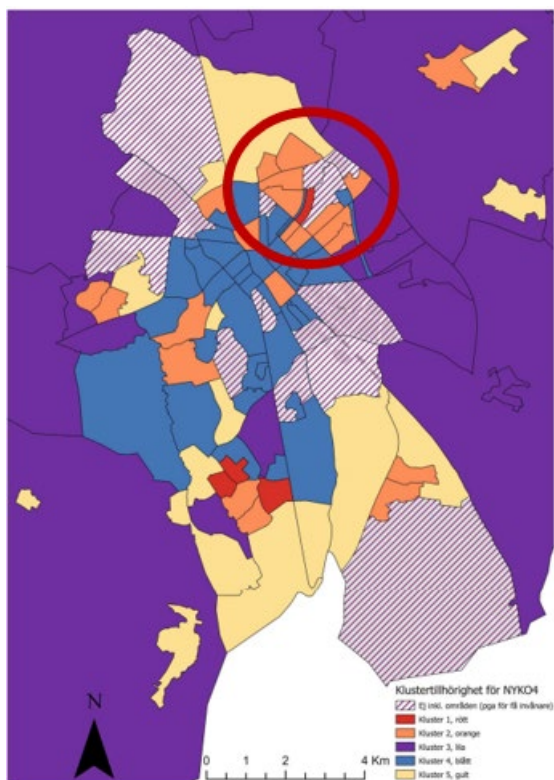
Med utländsk bakgrund avses personer som är utrikes födda, samt personer som är födda i Sverige med två utrikes födda föräldrar. Personerna ska vara folkbokförda i Sverige. Statistiken visar hur strukturen vad gäller utländsk och svensk bakgrund ser ut i respektive område och hur det har förändrats från 2017 till 2022.

Andelen personer med utländsk bakgrund har ökat såväl i Uppsala kommun som i Gränby, Kvarngärdet och Löten. I Uppsala kommun hade 30 % utländsk bakgrund år 2022, en ökning med fyra procentenheter sedan 2017. Motsvarande andel var i Gränby 66 % (ökning med åtta procentenheter), Kvarngärdet 60 % (ökning med elva procentenheter) och i Löten 50 % (ökning med åtta procentenheter).

Socioekonomiska förutsättningar i Sociala kompassen 2023

Den sociala kompassen 2023 ger en geografisk bild av den socioekonomiska situationen i olika bostadsområden i Uppsala kommun. Rapporten bygger på statistik för år 2021, som är det senaste året som uppgifter om befolkningens socioekonomi finns tillgänglig.

Socioekonomisk indelning av Uppsalas tätorts NYKO4-områden från Sociala kompassen 2023. 2021 års data. Gränby, Kvarngärdet och Löten är inom den röda cirkeln.¹

De huvudsakliga resultaten i sociala kompassen är att befolkningens levnadsvillkor skiljer sig mellan olika områden i kommunen. Gränby, Kvarngärdet och Löten tillhör framför allt den orangea kategorin (kluster 2) som kännetecknas av att vara socioekonomiskt svagare än ett genomsnittligt område i kommunen vad gäller: högre andel barn och unga som lever i hushåll med låg ekonomisk standard, högre andel arbetslösa samt en högre andel med ekonomiskt bistånd. Det som sticker ut är att kluster 2 har det högsta ohälsotal av alla klusterindelningar. Ett område i Gränby, Gränby Författargatorna, tillhör ett av de fyra områden i Uppsala tätort som kraftigt avviker från övriga områden och ingår i den röda kategorin (kluster 1). De röda områdena har en betydligt högre andel barn och unga som lever i hushåll med låg ekonomisk standard, en högre andel arbetslösa samt en högre andel med ekonomiskt bistånd än Uppsala kommun i genomsnitt.

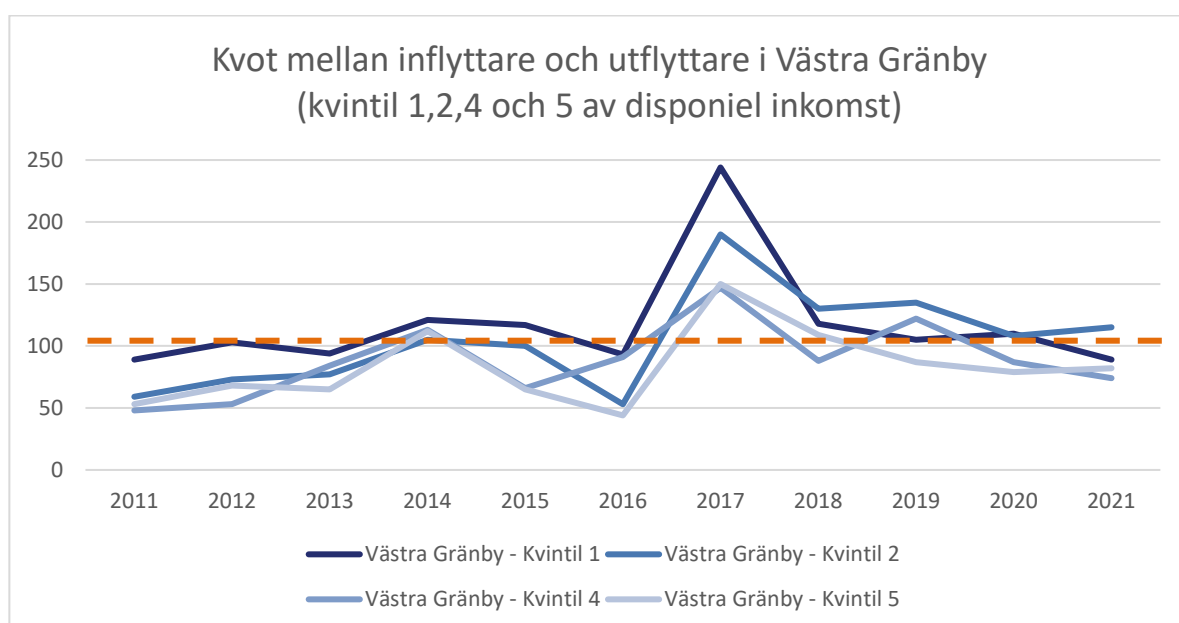
Samma fyra röda områden i kommunen avvek från genomsnittet även i Sociala kompassen 2021, som byggde på statistik för år 2018. Det är lätt att utifrån detta dra slutsatsen att situationen för invånarna i dessa områden inte har förändrats från 2018 till 2021. De röda områdena tenderar att ha hög in- och utflyttning och att utflyttare har starkare socioekonomi än de som bor kvar eller flyttar in till områdena. Det innebär att hushåll som bor i bostadsområden som kännetecknas av svag socioekonomi och som har eller får en förbättrad situation genom förvärsarbete och högre inkomst har en tendens att flytta från områdena. Det innebär att områdena inte har en chans att förbättras socioekonomiskt, utan blir kvar och tappar de hushåll som "lyckas". På så

¹ Områdena är indelade i 5 olika kluster, där områden med den relativt sett svagaste socioekonomin är röda (Kluster 1) och de med relativt sett starkast socioekonomi är gula (kluster 5). Ett antal områden i tätorten är streckade. Detta beror på att de exkluderas ur analysen eftersom alltför få personer bor där (till exempel industriområden).

sätt tycks omflyttningen bidra till att områdenas relativa position bland områden i Uppsala inte förändras. Och en positiv utveckling för vissa boende i områdena riskerar att bli osynlig på områdesnivå om de i hög utsträckning flyttar till andra områden när de får starkare socioekonomi. En förklaring kan vara bristen på blandade bostäder i de röda områdena vilket kan hindra möjligheten att göra bostadskarriär inom området.

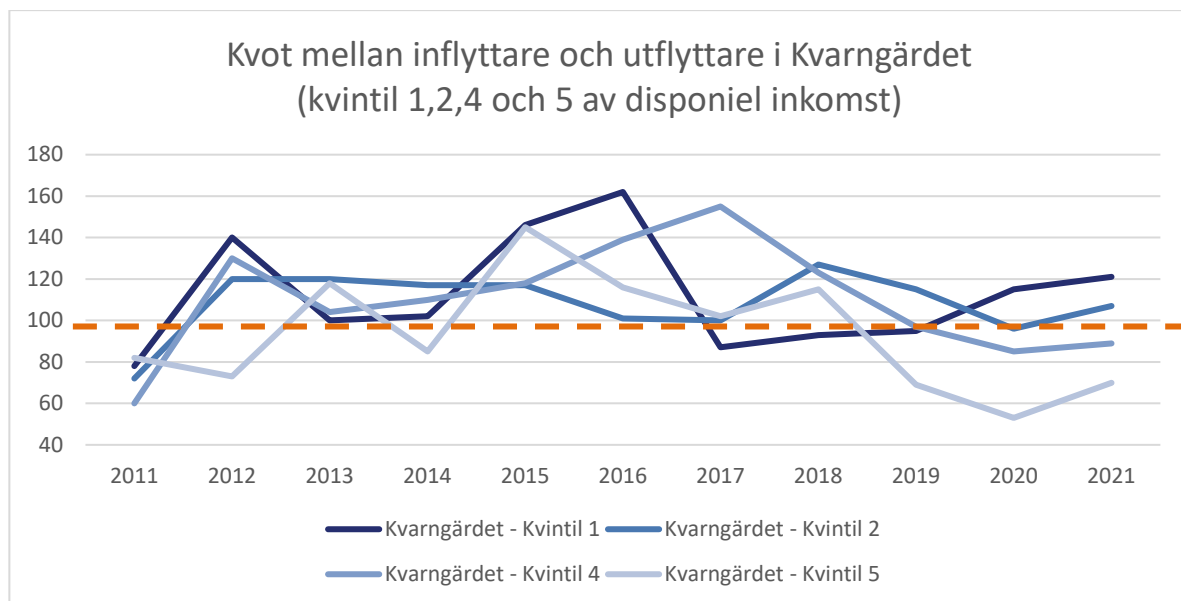
In- och utflyttning

I Boverkets verktyg *Segregationsbarometern* ges en indikator som visar kvoten mellan in- och utflyttare till ett RegSO-område² med bakgrundsvariabeln disponibel inkomst. Den disponibla inkomsten delas upp i fem kvintiler, där den första kvintilen utgörs av den femtedel av hushållen som har lägst inkomster och den femte kvintilen av de som har högst inkomster. Om kvoten är större än 100 innebär det att antalet som flyttat in i området är större än antalet som flyttat ut från området. Om kvoten är under 100 innebär det i stället att antalet som flyttat in i området är mindre än antalet som flyttat ut från området. Statistiken jämför inte antal mellan kvintilerna, utan endast skillanden inom en kvartil. I kommande diagram visas kvoten mellan inflyttare och utflyttare för kvintilerna 1,2, 4 och 5. De mörkaste blå färgerna är de två kvintilerna med lägst inkomster, och de ljusaste blå färgerna är de två kvintilerna med högst inkomster.

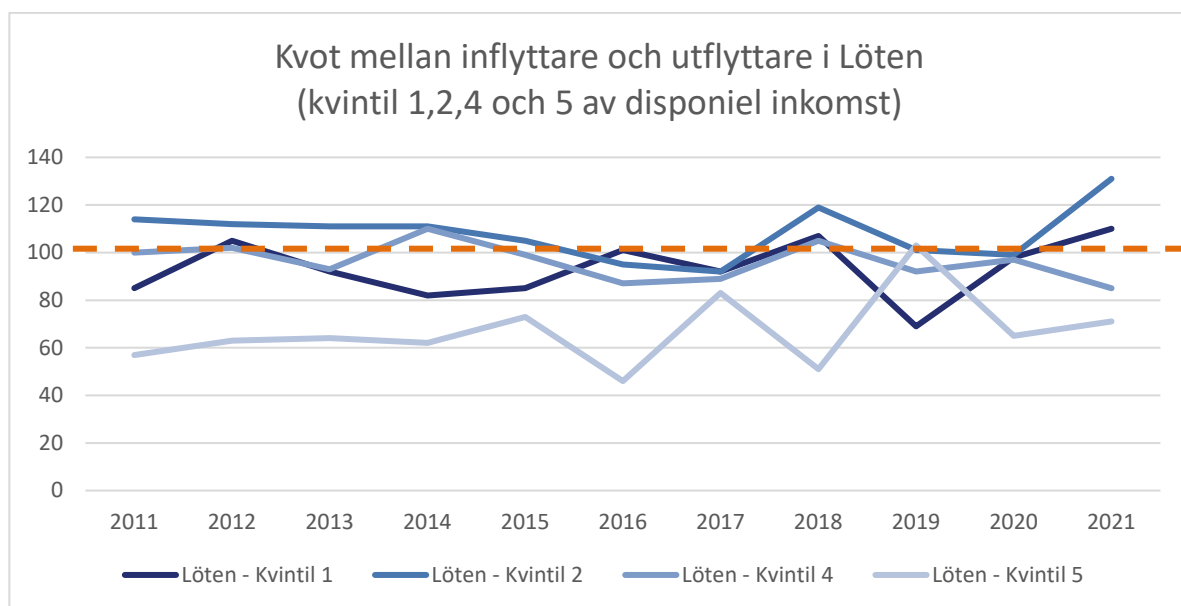

I Västra Gränby har det varit en stor inflyttning från 2016 till 2018 inom både låg- och höginkomstgrupper, men där skillnaden mellan inflyttare och utflyttare är större för kvartil 1. Under åren 2020 och 2021 har fler personer med hög inkomst flyttat ut än in i området, och fler personer med låg inkomst har flyttat in än ut.

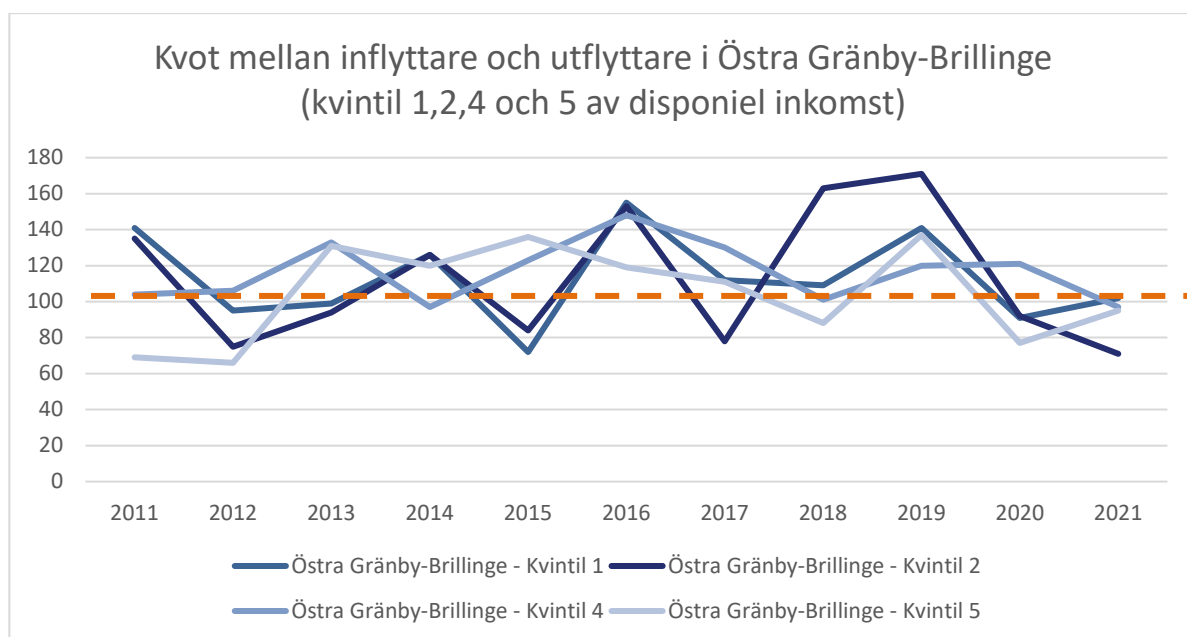
² RegSO-områdesindelningen skiljer sig från kommunens NYKO-indelning. För RegSO-området Östra Gränby-Brillinge är det Östra Gränby som ingår i handlingsplanens geografiska avgränsning, medan Brillinge inte ingår.

I Kvarngärdet har det övervägande varit mer inflyttning än utflyttning från 2012 till 2018, med vissa undantag. Mellan 2019 och 2021 har det varit fler inflyttare än utflyttare i låginkomstgrupperna, medan höginkomstgrupperna har haft motsatt mönster.

I Löten är inflyttningen inte lika tydlig som i Västra Gränby och Kvarngärdet. Kvartil 1, 2 och 4 har vissa år haft högre inflyttning än utflyttning, men generellt sett har fler personer flyttat ut i de olika inkomstkvartilerna, särskilt i höginkomstgruppen. Under år 2021 har fler personer flyttat in till området än vad det flyttat ut inom låginkomstgrupperna, medan höginkomstgrupperna har motsatt mönster.

I området Östra Gränby-Brillinge ser vi inte samma tydliga skillnader mellan de olika inkomstkvintilerna. Östra Gränby-Brillinge har haft en övervägande inflyttning mellan 2011 och 2021. Dock var utflyttningen större än inflyttningen i samtliga kvintiler år 2021, särskilt i kvintil 1 med lägst inkomst.

Sammanfattningsvis har det skett en stor inflyttning till Gränby, Kvarngärdet och Löten under 2011 till 2021. Flyttmönstret i området de senaste 10 åren visar att av de med högre inkomst har fler flyttat ut än flyttat in. Av de med lägre inkomster är det fler som har flyttat in än som flyttat ut.

Bostäder, fysisk miljö och utveckling

Bostadsområdena Kvarngärdet, Gränby och delar av Löten byggdes framförallt ut under 1960-1970-talen, medan delar av Löten byggdes ut efter 1980. Sedan översiktsplanen från 2002 har en inriktning för stadsutveckling varit att staden ska växa inåt med en utveckling där kompletteringsbebyggelse kan ske längs gator och stråk inom stadens gränser. Översiktsplanen från 2016 anger en flerkärnig bebyggelsestruktur där innerstaden kompletteras och kopplas samman med fyra stadsnoder, varav en är Gränby. Bebyggelseinriktningen för staden är att tillkommande bebyggelse i huvudsak ska orienteras till bebyggelse inom fyra kilometer från innerstaden samt i av översiktsplanen utpekade stråk och noder. Under senare år har området kompletterats med bebyggelse längs Råbyvägen och Vaksalagatan och vid Kvarngärdestorget samt vid Gränby centrum i områdets östra del. Bebyggelsen som tillkommit under senare år har varierade upplåtelseformer. Den äldre bebyggelsen i området har till stor del renoverats under senare tid.

Gränby, Kvarngärdet och Löten har ett relativt centralt läge i staden med goda kommunikationer. Området har flertalet parker varav Gränbyparken utgör den största. Som stadsnod ska Gränbyområdet komplettera innerstaden med egna verksamheter, service, ytor för rekreation och bostäder och på så vis utvecklas hållbart till en levande stadsdel som möter framtida behov av utbildning, rekreation och idrott. Gränby centrum och handelsplats, Kvarntorget, Liljefors torg och Heidenstams torg är platser med offentlig och kommersiell service i olika skala.

Två betydelsefulla noder i området är Gränbys handelsområde samt Gränby sportfält, som utgör noder inte bara för boende i området utan har ett större upptagningsområde som besöks av människor i Uppsala med omnejd.

Det framväxande handelsområdet längs med Österleden utgör en stark handelsplats och en växande mötesplats. Kommunens vision är att omvandla centrumet från ett externt köpcentrum till ett stadsdelscentrum. Målen är att blanda bostadsbebyggelse med centrumverksamheter, skapa offentliga platsbildningar och mötesplatser, med närhet till service, kollektivtrafik och rekreation.

Gränby sportfält har växt fram genom åren och är nu Uppsalas största sportfält. Här finns idag goda förutsättningar för såväl träningsläger, cuper och möten inom en rad olika sporter och flera föreningar är i aktiva på området. Sportfältet ligger inom en kvarts cykelavstånd från Uppsala C och med E4:an och väg 55 i nära anslutning.

Utvecklingsplaner

Utvecklingsplaner för flera delar av Gränby pågår, med tyngdpunkt på de norra delarna. Sportfältet planeras att utökas med ytterligare en ishall, en detaljplan för ny simhall antogs i juni 2023 och en evenemangsarena planläggs. Det nuvarande arenahotellet vill utveckla hotellverksamheten med mer bebyggelse. Flera delar av planerna och dess lokaliseringar är dock beroende av placering av Vattenfalls batterilager och BMX-banan kommer behöva flyttas. Ytterligare ett nytt vattenverk, intill det befintliga vattenverket planeras också.

I norra Gränby finns även ett utpekad läge för ny ambulansstation. Planering pågår av ett rekreativstråk mellan Gamla Uppsala och Slavsta som går genom området.

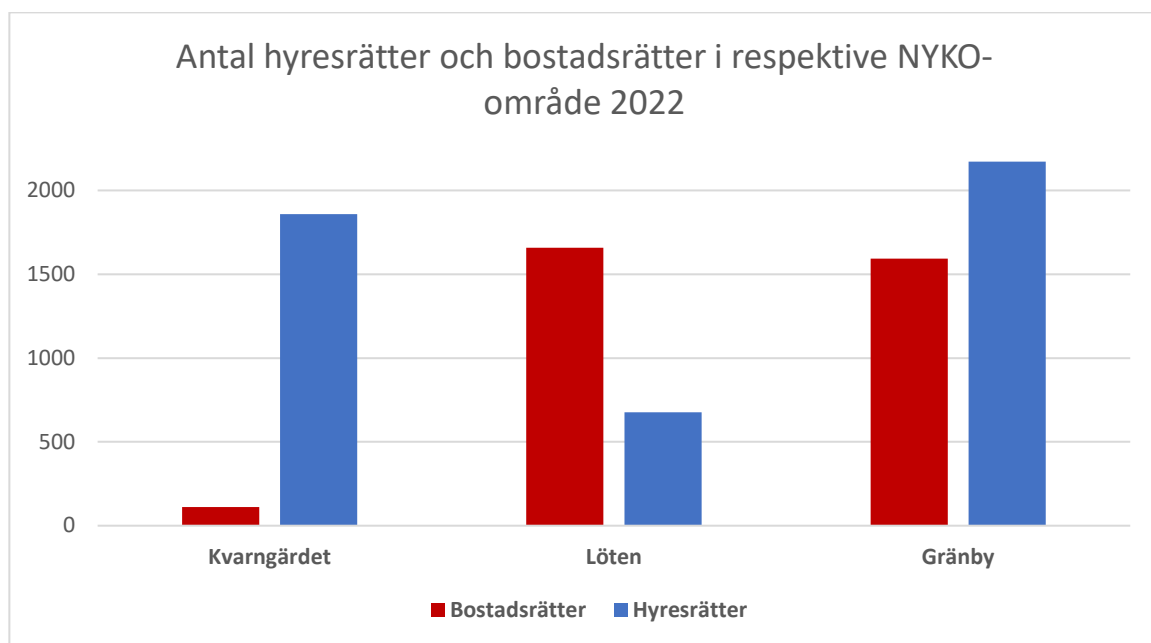
Den nya evakueringskolan för Kvarngärdet har tidsbegränsat bygglov och togs i bruk 2022. Den kommer att behövas under lång tid för evakuering av andra skolor. Nya Kvarngärdesskolan, som blir större än den gamla, planeras att öppna höstterminen 2025.

Invid Marknadsgatan i norra Gränby lämnades planuppdrag i juni 2023 med syfte att möjliggöra för ytterligare 250–400 bostäder, parkeringshus, handel och kontor.

Det finns en plan att rusta upp och utveckla Bellmansparken i Löten under 2024 till 2025. Fokus kommer att vara dialog med boende i området för att parken ska befolkas, utvecklas efter önskemålen som finns och även på trygghetsskapande åtgärder.

I de mer centrala delarna av Gränby fortsätter upprustning och utveckling av Gränbyparken. Detaljplaneuppdrag finns för att möjliggöra ytterligare bostäder och förskola vid Heidenstams torg.

Bostadsbestånd

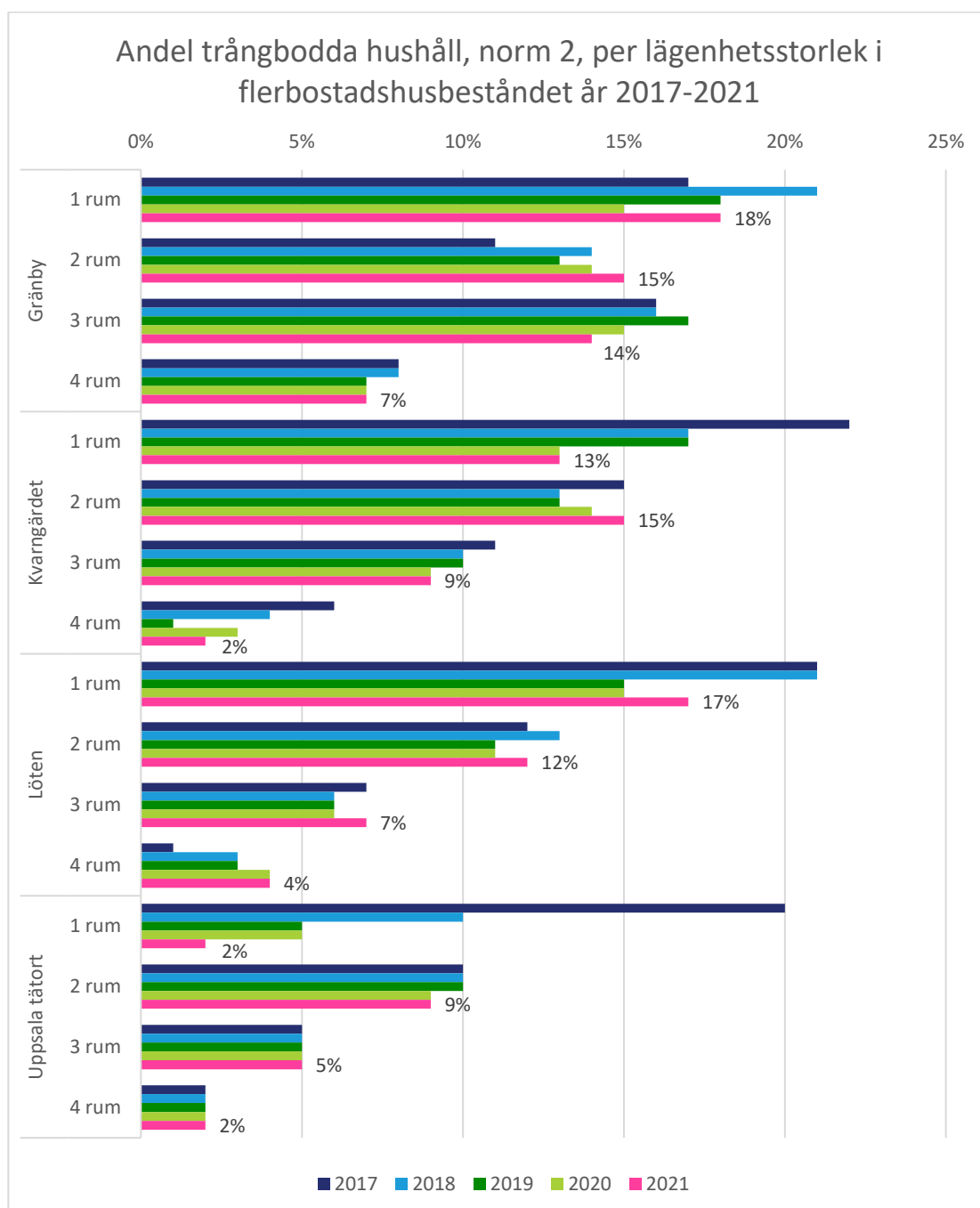
Bostadsbeståndet ser olika ut i de olika områdena. I både Kvarngärdet och Gränby är hyresrätter dominerande, men Gränby har också en stor andel bostadsrätter som inte Kvarngärdet har. Löten domineras av bostadsrätter, men även där finns hyresrätter. Den geografiska fördelningen av bostadsbeståndet visas på kommande karta. Blått visar hyresrätter och rött bostadsrätter.

Trångboddhet

Bostadsyta per person och trångboddhet är två olika mått som används för att bedöma boendeförhållandena och utrymmet i ett hem. Sammanfattningsvis mäter bostadsyta per person hur mycket utrymme varje individ har i en bostad, medan trångboddhet fokuserar på hur många personer delar på samma boendeyta och kan vara ett mått på överbeläggning och brist på utrymme. Det finns flera sätt att definiera trångboddhet. De kallas ofta trångboddhetsnormer, trots att det snarare rör sig om mått än om normer. Vid norm 2 sätts gränsen för trångboddhet vid högst två personer per rum, exklusive kök och vardagsrum. I nedan diagram visas andel trångbodda hushåll enligt norm 2 per lägenhetsstorlek år 2017 till 2021. Det område med högst andel trångbodda år 2021 för samtliga lägenhetsstorlekar är Gränby. Jämfört med Uppsala tätorts totala andel trångboddhet för de olika lägenhetsstorlekar är det mer trångbott i Gränby, Kvarngärdet och Löten i alla olika storlekskategorier.

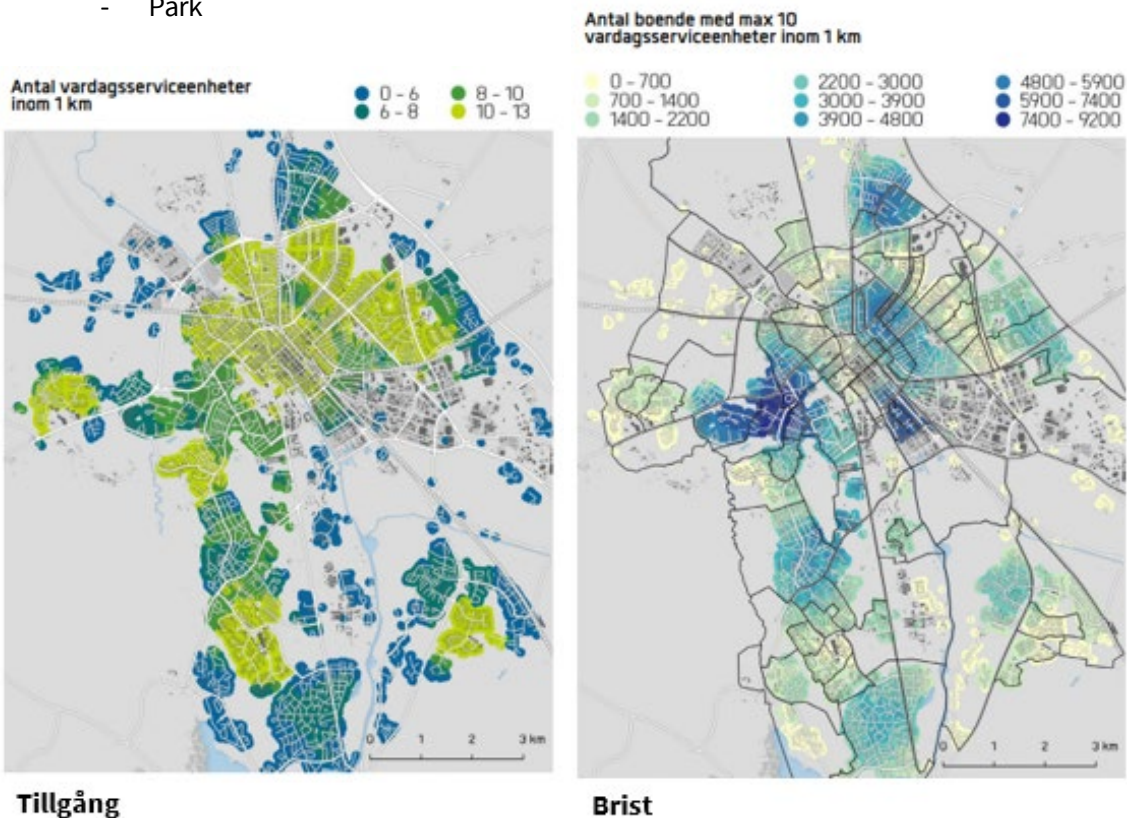
Enligt Boverket har trångboddheten ofta med hushållens ekonomi att göra och förenklat kan man säga att ju lägre inkomst hushållet har desto större risk för trångboddhet. I denna grupp finns bland annat ensamstående föräldrar. År 2020 var det 152 hushåll med ensamstående med barn 0–19 år i Kvarngärdet, 234 i Gränby och 169 i Löten.

Tillgång till vardagsservice

Tillgång till vardagsservice är viktigt för att ett enkelt och praktiskt vardagsliv. Detta är särskilt viktigt i områden med svagare socioekonomi och lägre biltillgång. Tillgång och brist på service skiljer sig mellan olika delar av Uppsala. Nedan kartor visar på hur tillgång respektive brist på service fördelar sig i olika delar av Uppsala stad.

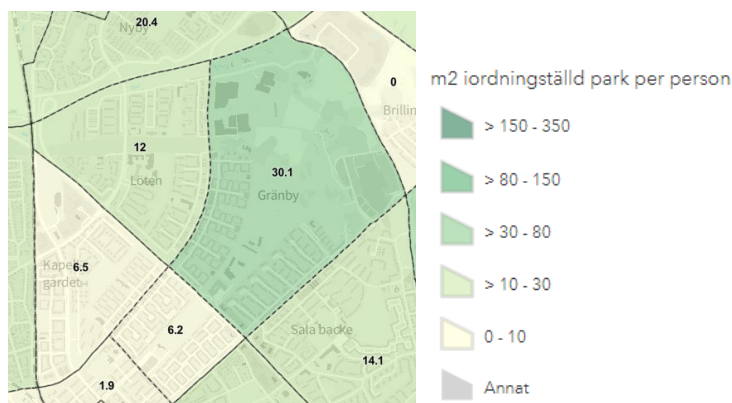
Service tillgången beräknas på hur många servicekategorier som boende har inom en kilometers gång- och cykelavstånd från sin bostad. Bristanalysen visar var många boende har sämre tillgång till service inom en kilometer än genomsnittet i staden (10 servicekategorier). De servicekategorier som ingår som vardagsservice är:

- Livsmedelsbutik
- Vårdcentral
- Grundskola
- Förskola
- Mötesplats för äldre
- Bibliotek
- Övrig dagligvarubutik
- Fritidsgård
- Övrig kommersiell service
- Restaurang och café
- Vardagsidrott
- Lekplats
- Park

Gränby, Kvarngärdet och Löten har alla generellt en god tillgång till vardagservice. Analysen över brist visar samtidigt på att det finns relativt många boende inom en enkilometers radie som har tillgång till färre än 10 servicekategorier i Kvarngärdet. Utifrån analysens uppbyggnad kan dock inte utläsas om det är boende inom Kvarngärdet som har sämre tillgång till service eller om det är boende i intilliggande bostadsområden.

Tillgång till olika allmänna platser

I ovan kartbild visas en tillgångsanalys där det framgår hur många kvadratmeter iordningställd park som finns per person inom en stadsdel/NYKO3-område. Iordningställd park är de parkytor som i parkplanen klassas som park. Gränby har god tillgång (30,1 kvm per person), Löten har lägre tillgång (12 kvm per person) och Kvarngärdet har den lägsta nivån av tillgång (6,2 kvm per person). Trots att Kvarngärdet har låg tillgång inom NYKO-området så har området närhet till Gränbyparken.

Om antal kvadratmeter grönyta per person istället studeras så har Gränby 72,3 kvm, Löten 64,4 kvm och Kvarngärdet 12,9 kvm. Området Kvarngärdet har alltså låg andel parkyta samt grönyta per person, medan Löten och Gränby har en högre andel.

Ett annat mått på tillgång till allmän plats är spontanidrott som är anläggningar på allmän plats som inte är bopningsbara och som är öppen för alla att använda. Det kan vara utegym, parkouranläggningar, basketplaner, skateboardramper, boule eller liknande. Många har tillgång till yta för spontanidrott i Löten och Gränby inom området, men få har platsen tillgänglig inom 300 meter från sitt boende. I Kvarngärdet finns ingen yta för spontanidrott, men området har närhet till Gränbyparken.

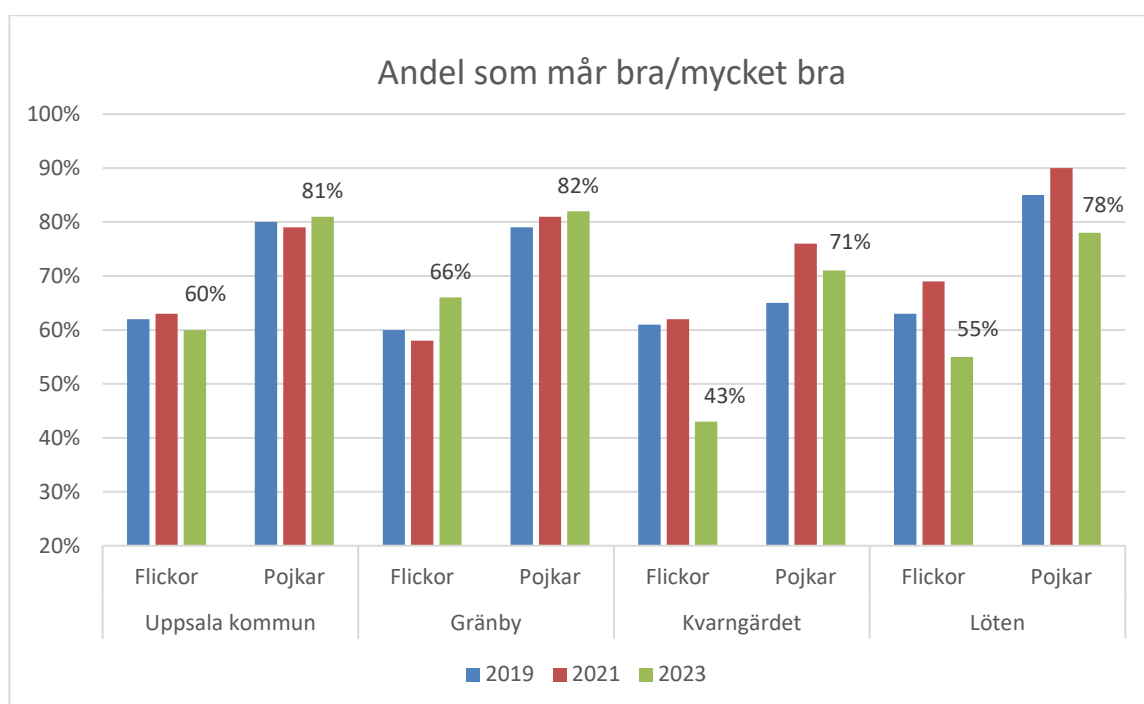
Om man i stället betraktar tillgången till allmänna platser ur ett barnperspektiv, bör man beakta närheten till lekplatser.

Område	Lekplats	Antal barn som har lekplatsen som närmaste	Antal barn som har lekplatsen inom 300 meter från sitt hem
Gränby	Gränbyparkens lekplats	1 541	902
Kvarngärdet	Kvarnremans lekplats	920	830
Löten	Bellmansparkens lekplats	557	406
Löten	Lagerlöfsparkens lekplats	410	346

Enligt kommunens Lekplatsanalys 2023 finns det fyra lekplatser på allmänna platser som förvaltas av Uppsala kommun i området, en i Gränby, en i Kvarngärdet och två i Löten. Gränbyparkens lekplats är en av kommunens lekplatser som har flest antal barn som har den som närmaste lekplats. 1 541 barn har lekplatsen som sin närmsta, men endast 902 har den inom 300 meter från sitt hem. För lekparkerna i Kvarngärdet och Löten har nästan alla barn som har lekplatsen som sin närmsta också den inom 300 meter från sitt hem.

Framtidstro och upplevd hälsa hos barn och unga

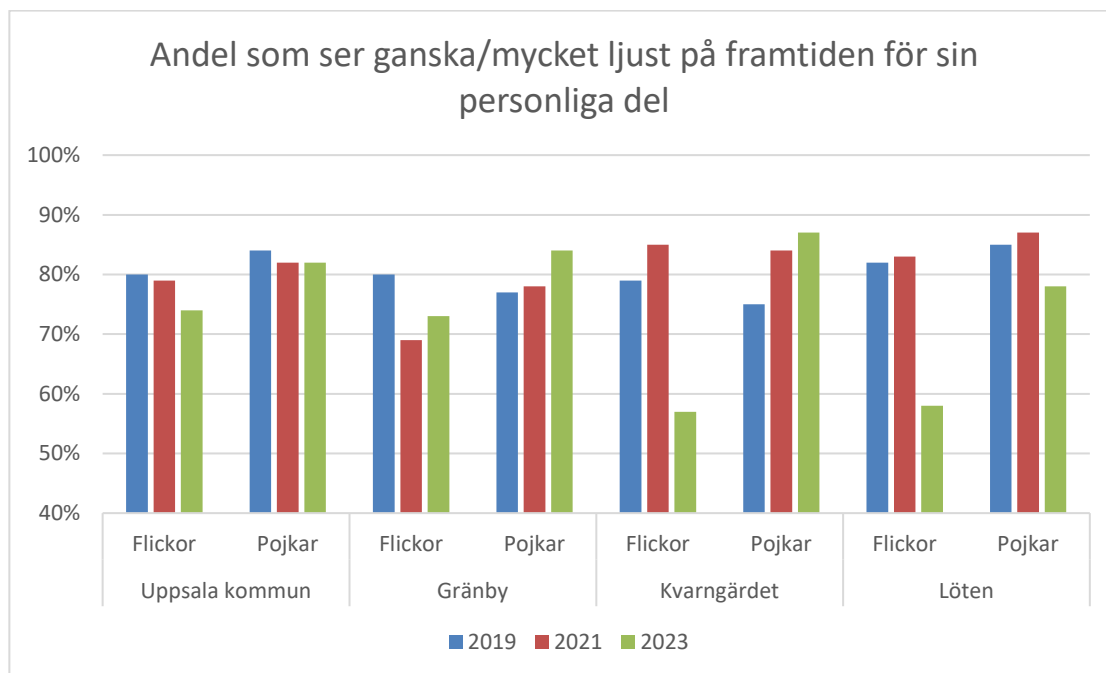
Upplevd hälsa hos barn och unga

Gällande den upplevda hälsan hos barn och unga så ställs frågan "Hur mår du rent allmänt" i Region Uppsalas undersökning Liv och hälsa ung. Pojkar svarar i högre grad att de mår "bra" eller "mycket bra" och det gäller i Gränby, Kvarngärdet och Löten såväl som i hela kommunen. Andelen flickor som upplever sitt mående som bra eller mycket bra har minskat i Löten, Kvarngärdet och hela kommunen, medan andelen i stället har ökat i Gränby. Undersökningen påvisar att ungas upplevda mående i Gränby är bättre för flickor och på samma nivå som kommunsnittet för pojkar, men där andelen flickor som mår bra/mycket bra är lägre i Kvarngärdet och Löten.

Framtidstro

I undersökningen Liv och hälsa ung mäts även framtidstro.

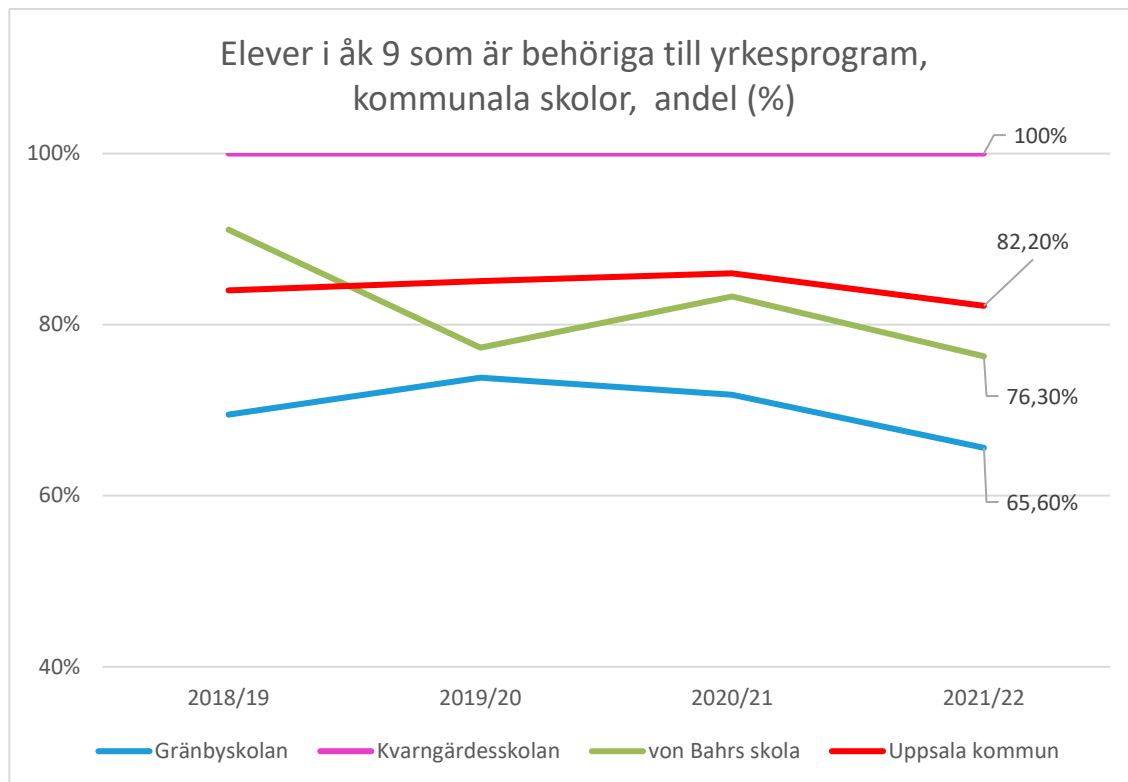

Svaren visar att pojkar i högre utsträckning ser ljust på framtiden för egen del än vad flickor gör. I Gränby har andelen flickor som ser ljust på framtiden för egen del minskat från 2019 till 2023 (80 procent 2019 och 73 procent 2023), och samma trend ses i Kvarngärdet och Löten med ett radikalt tapp mellan 2021 och 2023. Ungas framtidstro för pojkar ligger på ungefär samma nivå som genomsnittet för Uppsala kommun i samtliga områden. Framtidstron har stadigt ökat i gruppen pojkar i Gränby och Kvarngärdet, dock inte i Löten där andelen har minskat från 87 % 2021 till 78 % 2023.

Utbildning

Gymnasiebehörighet

Grundskolan är en obligatorisk skolform och uppdraget handlar om att ge samtliga elever förutsättningar att nå målen och utvecklas så långt det är möjligt. Grundskolan ska således ge alla elever möjlighet till fortsatt studiegång, vilket innebär att alla elever ska uppnå minst behörighet till ett yrkesprogram på gymnasiet. I området finns följande skolor; Gränbyskolan årskurs 6-9, von Bahrs skola årskurs F-9, Kvarngärdesskolan årskurs F-9, Liljeforsskolan årskurs F-5.

En jämförelse med kommunens övergripande resultat visar att färre elever i områdets skolor klarar kunskapskraven, och det gäller framför allt på Gränbyskolan och von Bahrs skola. Kunskapsresultatet för det senaste läsåret visar att 82,2 procent av eleverna i Uppsala kommun blev behöriga till gymnasieskolans yrkesprogram, 76,3 % procent av eleverna i von Bahrs skola och 65,6 procent av eleverna i Gränbyskolan. Resultaten för Gränbyskolan och von Bahrs skola visar variationer mellan åren, men följer Uppsala kommuns övergripande utveckling som visar på att en lägre andel elever är behöriga, sett från 2021 till 2022.

Statistiken visar att samtliga elever på Kvarngårdesskolan uppnår kunskapskraven för behörighet till yrkesprogram under läsåren 2018/19 till 2021/22. För läsåren 2021/22 och 2018/19 redovisas andelen som 100%, men det bör noteras att på Skolverkets webbplats framgår det att antalet elever som inte uppfyller behörighetskraven varierar mellan 1 och 4 och därför inte kan återges i statistiken. Skolans årskurs 9 har en årlig elevvariation på cirka 30 elever. För jämförelse kan nämnas att Gränbyskolan har ungefär 130 elever i årskurs 9 årligen, medan von Bahrs skola har cirka 60 elever. Årskurs 6–9 på Kvarngårdesskolan består av tvåspråkiga klasser (BLIC) som är avsedda för elever som redan är tvåspråkiga (svenska och engelska) när de börjar sin skolgång. Dessa elever kommer från olika delar av staden och har antingen engelska som sitt dagliga umgängesspråk i hemmet eller har tidigare studerat på andra engelskspråkiga skolor och därmed uppnått en avancerad engelsknivå innan de ansöker om att gå i BLIC-programmet.

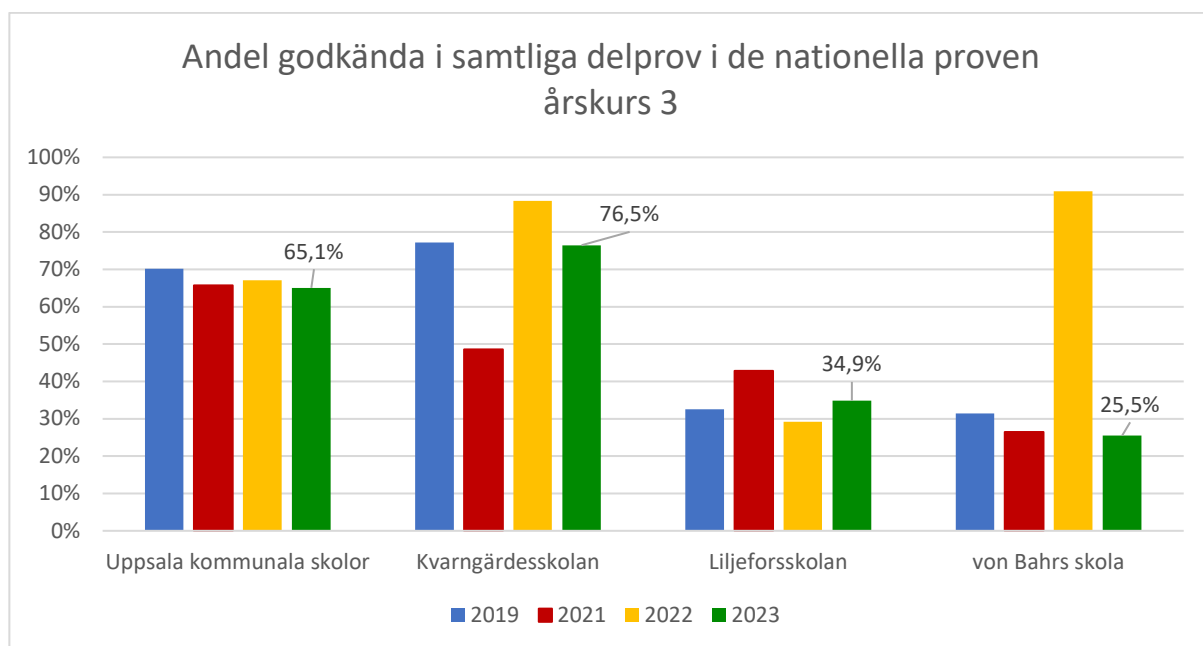
Statistiken ovan visar behörighet per skola. Boverkets verktyg *Segregationsbarometern* utgår istället från boende inom ett visst område och visar i stället andelen elever som är behöriga till gymnasieskolans yrkesprogram och som bor i området, här mätt utifrån RegSO-områdena. Behörighet till gymnasieskolans yrkesprogram har varierat över åren 2017 till 2021 i de fyra olika områdena. Västra Gränbys siffror skiljer sig från de andra områdena med en lägre andel behöriga elever till gymnasieskolans yrkesprogram, som

varierar mellan 59% och 64% under perioden 2017 till 2021. Under 2021 hade Kvarngärdet den högsta andelen behöriga elever till gymnasieskolans yrkesprogram med 84%, och Västra Gränby den lägsta andelen med 60 %.

Andel behöriga till gymnasieskolans yrkesprogram					
RegSO-område	2017	2018	2019	2020	2021
Västra Gränby	59%	60%	64%	59%	60%
Kvarngärdet	77%	72%	72%	71%	84%
Löten	85%	79%	98%	90%	76%
Östra Gränby-Brillinge ³	75%	76%	82%	72%	84%

Nationella prov i årskurs 3

I grundskolan genomförs nationella prov i årskurs 3, 6 och 9. Nationella mål och prov i årskurs 3 ska bidra till att göra utbildningen mer likvärdig i hela landet. Goda skolresultat är en av de viktigaste skyddsfaktorerna för barns och ungas möjligheter att lyckas och må bra trots svårigheter. Mycket tyder på att insatser behöver göras i tidiga åldrar varför inte bara skolresultat för de äldre barnen utan också för yngre barn i åk 3 redovisas.⁴

Kvarngärdesskolan ligger relativt jämnt, till och med vissa år högre, med Uppsala kommuns resultat. Liljeforsskolan och von Bahrs skola har ett lägre resultat, med undantag för von Bahrs skola år 2022. På skolor med stor omsättning på elever som Liljeforsskolan och von Bahrs skola så kan skolresultaten variera mycket från år till år. Det kan bero på elevsammansättningen och personalsituationen med många olika lärare i samma ämne. Liljeforsskolan och von Bahrs skola ingår i kommunens satsning på skolor med riktat stöd.

³ RegSO-områdesindelningen skiljer sig från kommunens NYKO-indelning. För RegSO-området Östra Gränby-Brillinge är det Östra Gränby som ingår i handlingsplanens geografiska avgränsning, medan Brillinge inte ingår.

⁴ Inga nationella prov genomfördes år 2020.

Barn i förskola

Utbildningsförvaltningens enhet för antagning och placering uppger att Gränby, Kvarngärdet och Löten har haft många inflyttande barn de senaste 2-3 åren och att det resulterat i att områdets förskolor har fyllts upp snabbt. Idag har inte familjer från området möjlighet till förskola i närområdet.

Område	Antal barn i förskoleålder	Antal placerade	Andel placerade
Gränby	747	435	58,2%
Kvarngärdet	369	221	59,9%
Löten	336	212	63,1%
Uppsala kommun	16 794	10 465	62,3%

Nulägesbild från utbildningsförvaltningen september 2023

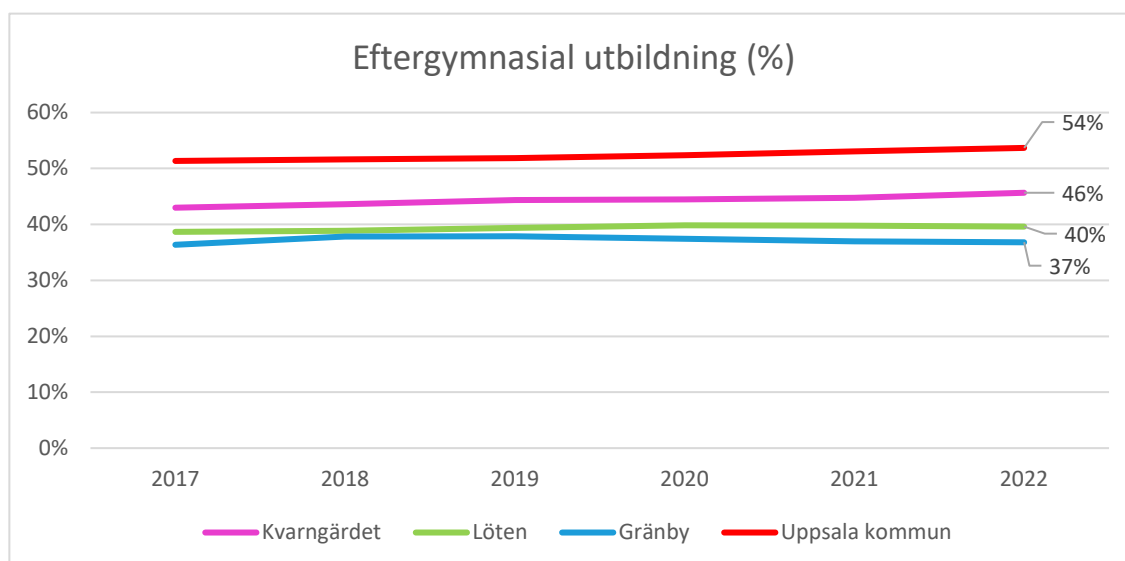
Områdena Gränby och Kvarngärdet har en lägre andel barn som är inskrivna i förskolan än snittet för hela kommunen, medan Löten ligger lite högre.

Även för barn som är 4 år så är andelen i förskola lägre i Gränby, Kvarngärdet och Löten jämfört med Uppsala kommun som helhet. I Gränby är andelen 89,3 %, i Kvarngärdet 91,8 % och i Löten 89,1% jämfört med Uppsala kommun på 94,7 %.

Ny lagstiftning har kommit gällande att öka andelen barn med plats i förskola. Hemkommunen ska genomföra uppsökande verksamhet för att informera vårdnadshavare med barn som inte har plats i förskolan om förskolans syfte och barnens rätt till förskola. Plats ska också reserveras för barn som bott kort tid i Sverige. När utbildningsförvaltningen arbetade med den nya lagstiftningen under våren 2023 så framkom det att Gränby och Gottsunda var stadsdelar där flest barn inte var inskrivna i förskola. Därmed är den uppsökande verksamheten viktig i dessa områden.

Eftergymnasial utbildning

Med eftergymnasial utbildning menas högre utbildning än gymnasial. Eftergymnasial utbildning är ingen garanti för att etablera sig på arbetsmarknaden, men det ökar överlag chanserna att bli sysselsatt och minskar risken för att bli arbetslös.

I Uppsala kommun är andelen med eftergymnasial utbildning 53,68 % (år 2022). I Gränby är siffran 36,82 %, Kvarngärdet 45,66 % och Löten 39,61 %. I Uppsala som

helhet syns en positiv trend över tid där andelen personer med eftergymnasial utbildning stadigt ökar. Samma utveckling syns i Kvarngärdet (om än från lägre nivåer), medan andelen minskar något i Gränby. I Löten ligger andelen med eftergymnasial utbildning på ungefär samma nivå sett över tid. Det är också viktigt att notera att delområdet Gränby Författargatorna hade en andel på 31 % med eftergymnasial utbildning år 2021, vilket är lägst i området.

Delaktighet

Social sammanhållning

Trygghetsundersökningen undersöker den sociala sammanhållningen i området som både innefattar den upplevda trivselen, gemenskapen och ens eget engagemang i området, samt det upplevda engagemanget hos andra boende i området. I Gränby, Kvarngärdet och Löten är det betydligt färre invånare som upplever social sammanhållning i sina bostadsområden jämfört med genomsnittet för Uppsala tätort, särskilt i områdena Gränby Författargatorna, Gränby allé och Kvarngärdet. Dessutom är det en större andel boende i dessa områden som har lågt förtroende för att kommunen gör tillräckligt för sina bostadsområden.

Social sammanhållning	2017	2020
NYKO-4-område		
Gränby allé		60
Gränby Författargatorna	58	60
Vädergatorna	77	76
Södra Löten	78	80
Södra Kvarnängen	72	62
Uppsala tätort	81	81

Tabellen visar andelen (%) som svarat instämmande att de upplever en hög sammanhållning med sina grannar.

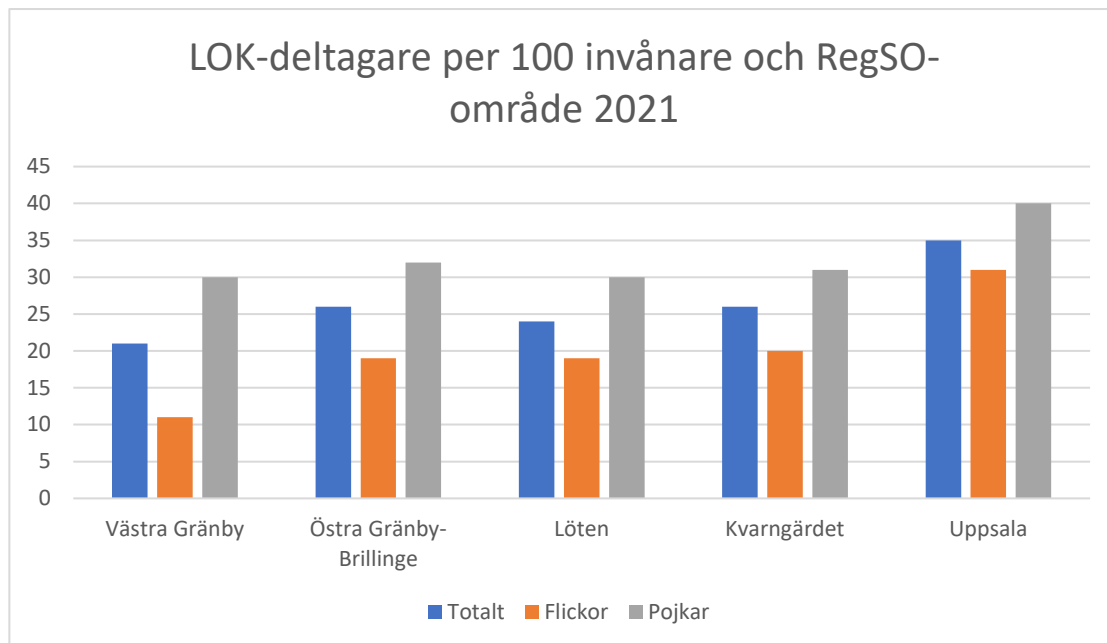
Barn och ungas deltagande i idrottsföreningar

Varje år erhåller cirka 10 000 idrottsföreningar aktivitetsstöd för sin barn- och ungdomsverksamhet (LOK-stöd). Omkring en miljon barn och ungdomar i åldrarna 7–25 deltar. För att öka kunskapen om geografiska skillnader i landet sammanställer Riksidrottsförbundet (RF) årligen statistik om hur de barn och ungdomar som deltar i verksamheten är fördelade över stadsdelar och områden inom landets kommuner.

⁵Förenklat visar statistiken hur vanligt det är att barn och ungdomar idrottar i en idrottsförening i olika stadsdelar/områden.

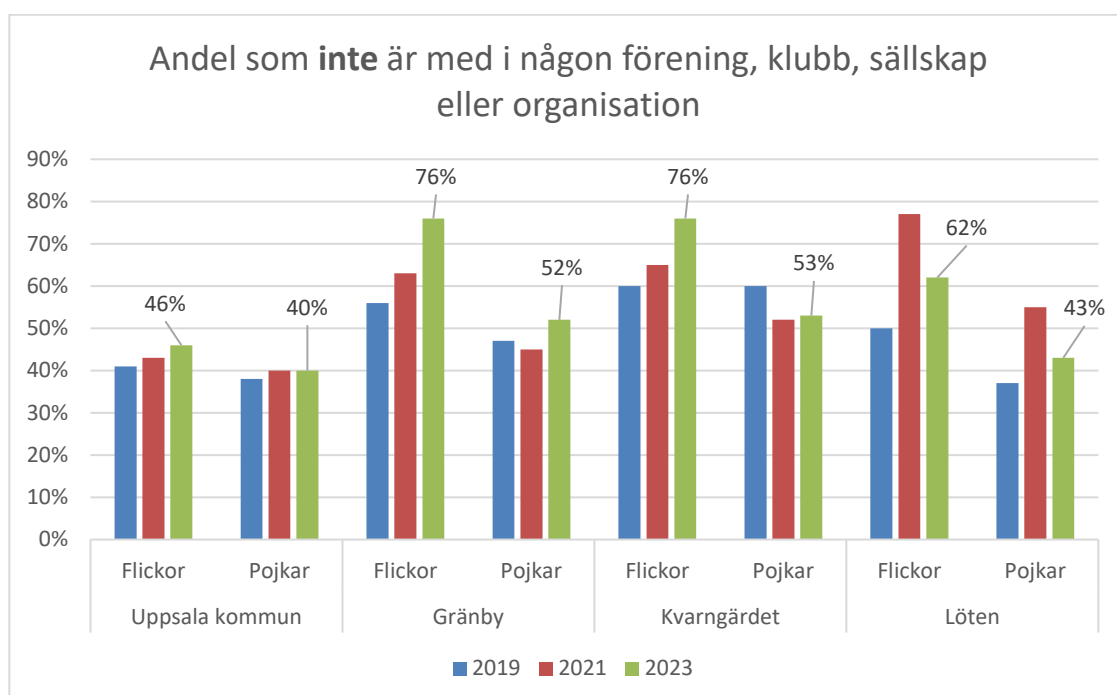
⁵ Statistiken bygger på förteckningen över de barn och ungdomar som deltog i minst en idrottsaktivitet som beviljades LOK-stöd 2021. Underlaget har begränsats till de deltagare som 2021 fyllde 7–25 år. Indelningen baseras på RegSO-områden som skiljer sig lite från den NYKO-indelning som används i övrig statistik.

Andelen LOK-deltagare per 100 invånare är lägre i alla RegSO-områden i Gränby, Kvarngärdet och Löten än vad samma siffra är för hela Uppsala kommun. Lägst är det för flickor i Västra Gränby där det endast är 11 flickor per 100 personer som deltar i någon idrottsförening. I samtliga områden är andelen för flickor lägre än för pojkar.

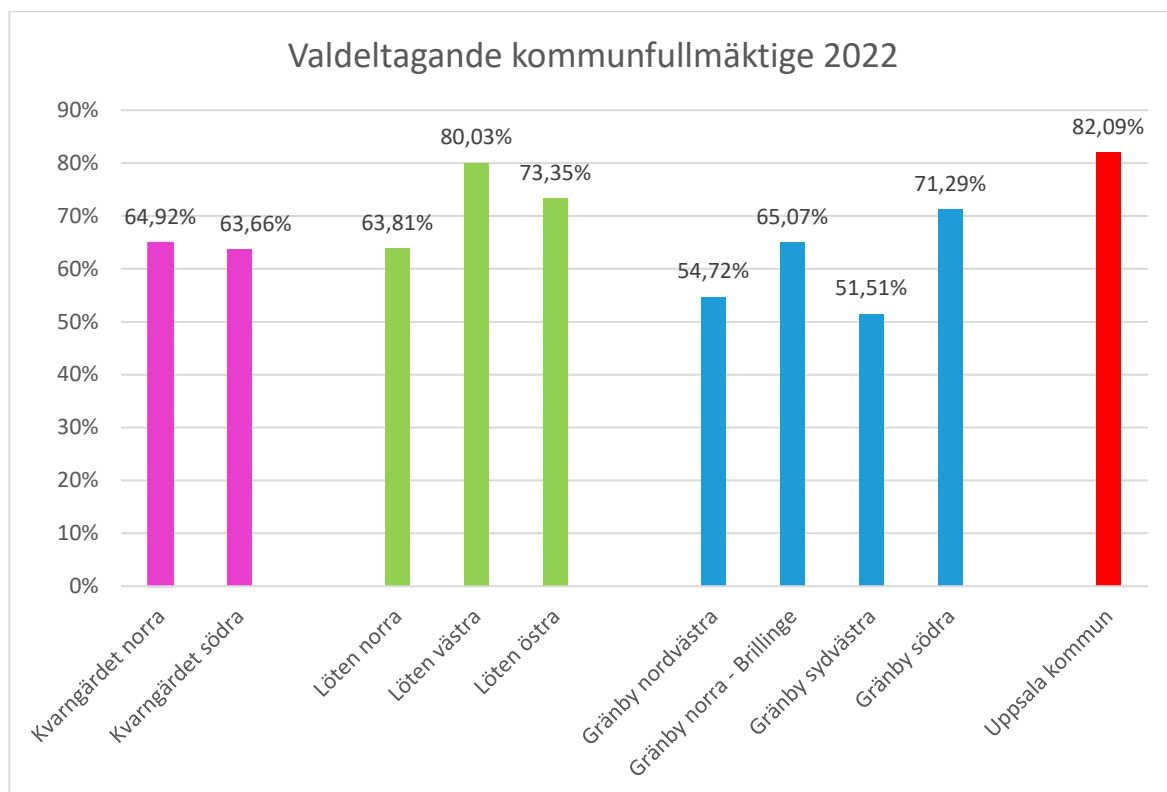
Barn och ungas deltagande i förening, klubb, sällskap eller organisation

Barn och ungas deltagande i förening, klubb, sällskap eller organisation mäts i undersökningen Liv och hälsa ung som görs vartannat år. De som svarar på undersökningen går i åk 7, 9 och gymnasiets åk 2. Observera att diagrammet nedan visar andelen som har svarat att de **inte** är med i någon förening, klubb, sällskap eller organisation.

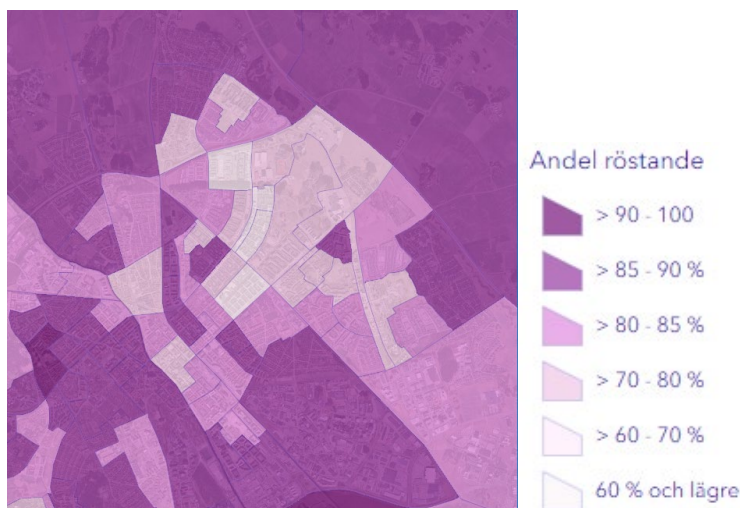

I Gränby, Kvarngärdet och Löten, samt i Uppsala som helhet, uppger flickor att de deltar i någon förening, klubb, sällskap eller organisation i mindre utsträckning än pojkar. Statistiken visar också att det är betydligt fler i Gränby, Kvarngärdet och Löten som inte deltar i aktiviteter än i kommunen i övrigt, både när det gäller flickor och pojkar. Dock finns flera satsningar på breddat deltagande genom öppna verksamheter i området.

Valdeltagande

För första gången på 20 år minskade det svenska valdeltagandet i riksdagsvalet 2022. Valdistrikt i Gränby, Kvarngärdet och Löten följde den trenden med sjunkande valdeltagande. Samtliga valdistrikt i Gränby, Kvarngärdet och Löten hade ett lägre valdeltagande än hela Uppsala kommuns totala deltagande. I valet till kommunfullmäktige 2022 hade valdistriktet Gränby sydvästra lägst deltagande med 51,51 %, jämförandevis med Uppsala kommun som hade ett valdeltagande på 82,09%. Störst variationer mellan valdistrikten inom området var i Gränby.

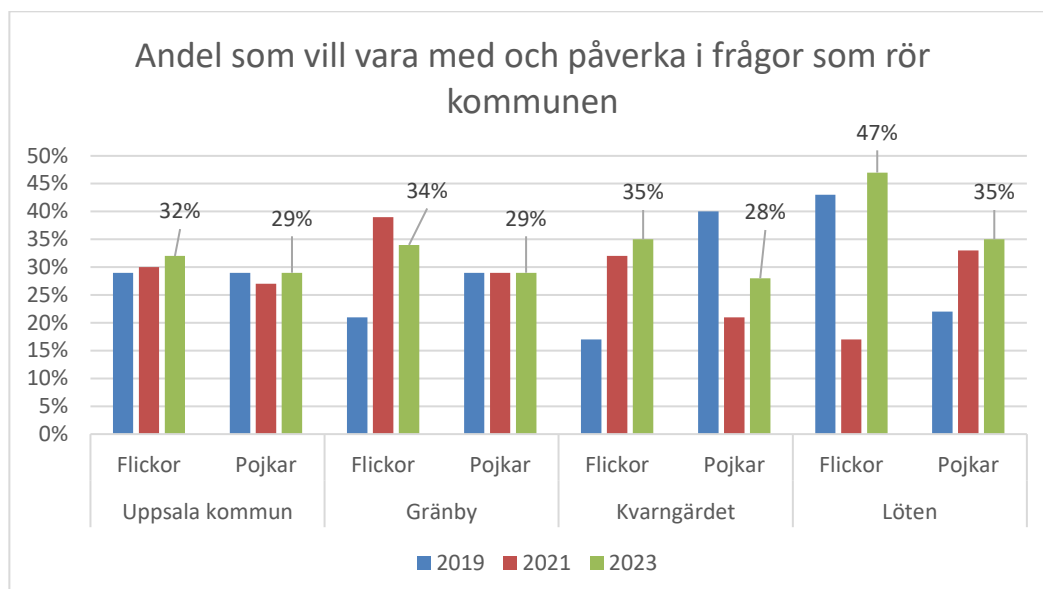
Kartbild från SCB. Valresultat riksdagsvalet 2022 per valdistrikt med socioekonomiska indikatorer.

Även i SCB:s analys av valresultatet till riksdagsvalet 2022 framgår att valdistrikten inom Gränby, Kvarngärdet och Löten generellt hade en låg andel röstande. Lägst är runt området Gränby Författargatorna, men också norra Löten och södra Kvarngärdet hamnar i kategorin med mellan 60 – 70 % andel röstande. I SCB:s analys går det också att se olika socioekonomiska variabler inom varje valdistrikt. Valdistriktet med lägst valdeltagande, Gränby sydvästra, präglas också av låg andel med eftergymnasial utbildning, låg förvärvsinkomst och hög andel utrikes födda. Som också den tidigare statistiken i analysen visar.

Barn och unga som vill påverka kommunen

När barn och unga känner att de kan påverka och vill vara delaktiga i samhällsfrågor, ger det positiva effekter för barnen, för samverksarbetet och för samhället i stort.

I Liv och hälsa ung ställs frågan om man vill vara med och påverka kommunen, där andelen som svarar ”ja” är relativt låg i både hela kommunen och i Gränby, Kvarngärdet och Löten. Positivt är dock att bland dem som har angett sin hemvist i Gränby, Kvarngärdet och Löten så är andelen högre för flickor än i Uppsala kommun. Andelen för pojkar är på samma nivå som i Uppsala kommun.

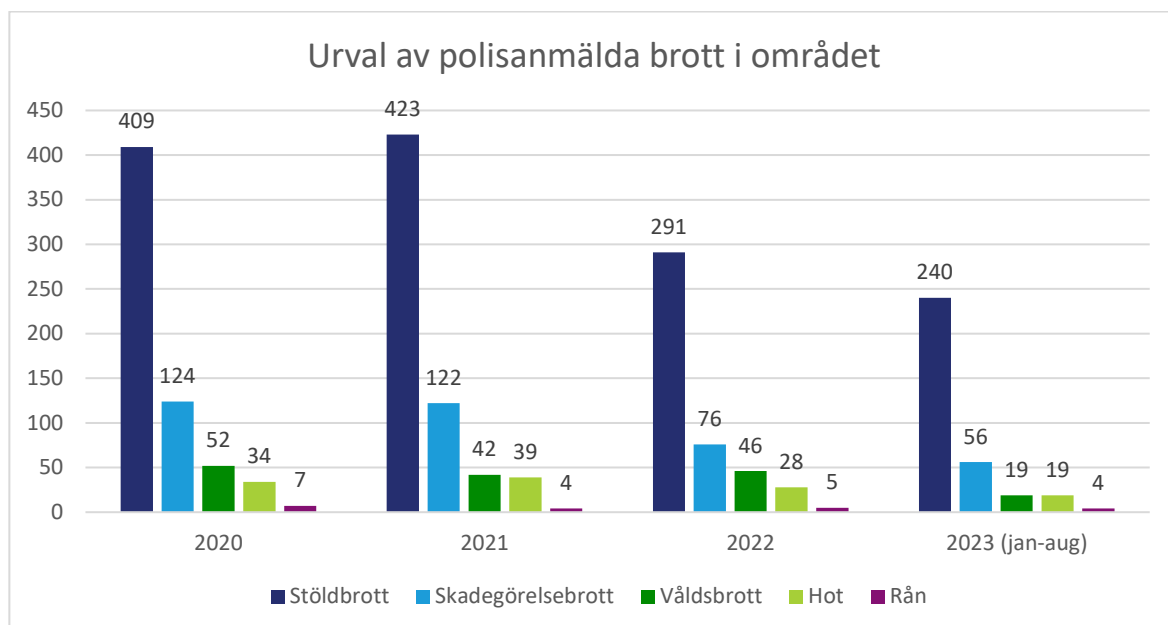

Trygghet och brottsförebyggande

Polisanmälda brott

I samverkan med polisen följer kommunen utvecklingen av polisanmälda brott på offentliga platser på lokalnivå, inom EST (Effektiv samordning för trygghet). Polisanmälda brott utomhus i Gränby, Löten och Kvarngärdet ligger relativt stabilt över tid, från år 2020 till år 2023.

Nedan presenteras ett urval av polisanmälda brott i området⁶.

Stöldbrotten ligger på skiftande nivåer med en tydlig minskning under år 2022. Under år 2023 ses en ökning av polisanmälda stölder, något som ses i hela Uppsala under samma period. Ökningen är främst stölder av cyklar och stölder från butik.

Över tid har skadegörelsebrotten minskat, men en tydlig ökning ses under perioden maj-aug 2023 (+95%). En liknade trend ses i Uppsala i stort under samma period och kan efterspegla säsongvariationer (sommar/vinter) kring brott.

En minskning ses även gällande bilbränder i området. Från totalt 9 år 2021 till 5 år 2022 och 1st (jan-sept år 2023).

Våldsbrott, genom polisanmälda fall av misshandel utomhus, rån utomhus och hot ligger på samma nivåer över tiden år 2020–2023 i området.

Upplevd trygghet

Uppsala kommuns trygghetsundersökning som genomförs var 3:e år, fångar hur trygga Uppsalaborna känner sig i det egna bostadsområdet.

⁶ Avser NYKO4-områden: Norra Kvarngärdet, Norra Kvarnängen, Södra Kvarnängen, Gränby allé, Gränby författargatorna, Vädergatorna, Norra Löten, Södra Löten, Gränbyparken.

I Gränby, Kvarngärdet och Löten ser resultatet över åren olika ut. Resultatet från 2020 visar att boende på Gränby Författargatorna i högre utsträckning upplever sig som trygga på dagen i sitt område, medan en större otrygghet ses i omkringliggande områden (Gränby allé och Vädergatorna). Otryggheten på dagen är även högre i Kvarngärdet i jämförelse med snittet i Uppsala. Andelen svarande på enkäten som uppgett att de känner sig otrygga på dagen ökade även mellan år 2017 och år 2020 (ej signifikant jämförelse).

Otrygghet på dagen (NYKO-4-områden)	2017	2020
Gränby allé		13
Gränby Författargatorna	3	6
Vädergatorna	2	11
Södra Löten	0	6
Södra Kvarnängen	3	10
Uppsala tätort	3	3

Tabellen visar andelen (%) som svarat instämmande att de upplever sig otrygga på dagen i det bostadsområde man bor i. Högre siffra visar en högre upplevd otrygghet

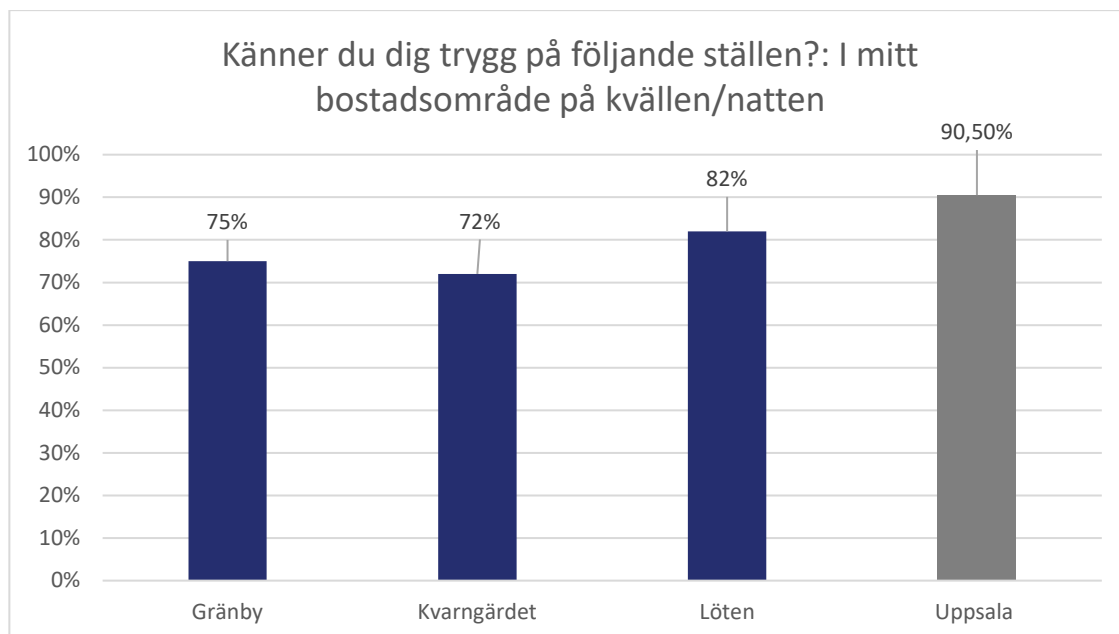
Gällande upplevelsen av oro att utsättas för brott så ses en högre andel av boende i alla områden i Gränby, både Gränby Författargatorna, Vädergatorna och Gränby allé uppleva en hög oro i jämförelse med ett snitt-bostadsområdet i Uppsala kommun. Bland annat är det uppemot 1 av 4 personer som svarande enkäten och är boendes på Gränby Författargatorna som är oroliga att utsättas för brott under år 2020 och varannan svarande på Gränby allé, dock är det få svarande per område som kan synas i resultatet.

Oro att bli utsatt för brott (NYKO-4-områden)	2017	2020
Gränby allé		43
Gränby Författargatorna	25	25
Vädergatorna	13	20
Södra Löten	15	14
Södra Kvarnängen	18	15
Uppsala tätort	3	3

Tabellen visar andelen (%) som svarat instämmande att de upplever en oro att utsättas för brott i det bostadsområde man bor i. Högre siffra visar en högre upplevd oro.

Även Polismyndigheten och Polisregion Mitt genomför trygghetsundersökningar med liknade frågor som Uppsala kommuns trygghetsundersökning. Undersökningen genomförs varje år sedan år 2022, och nästa resultat kommer vara tillgängligt under vintern 2023. I resultatet ses liknade trender, bland annat en högre upplevd otrygghet på dagen för boende i Gränby. Dock ses inte samma oro att utsättas för brott i området år 2022 som framgick i Uppsala kommuns trygghetsundersökning år 2020. En större andel boende i Gränby upplever även att polisen bryr sig om de lokala problemen. Andelen är bland de högsta i hela Uppsala.

I Liv och hälsa ung som genomfördes våren 2023 undersöks elevernas uppfattning av trygghet i sitt bostadsområde. Nedan presenteras resultatet för alla elever som uppgett att de bor i Gränby, Kvarngärdet eller Löten.

Äldres upplevda trygghet

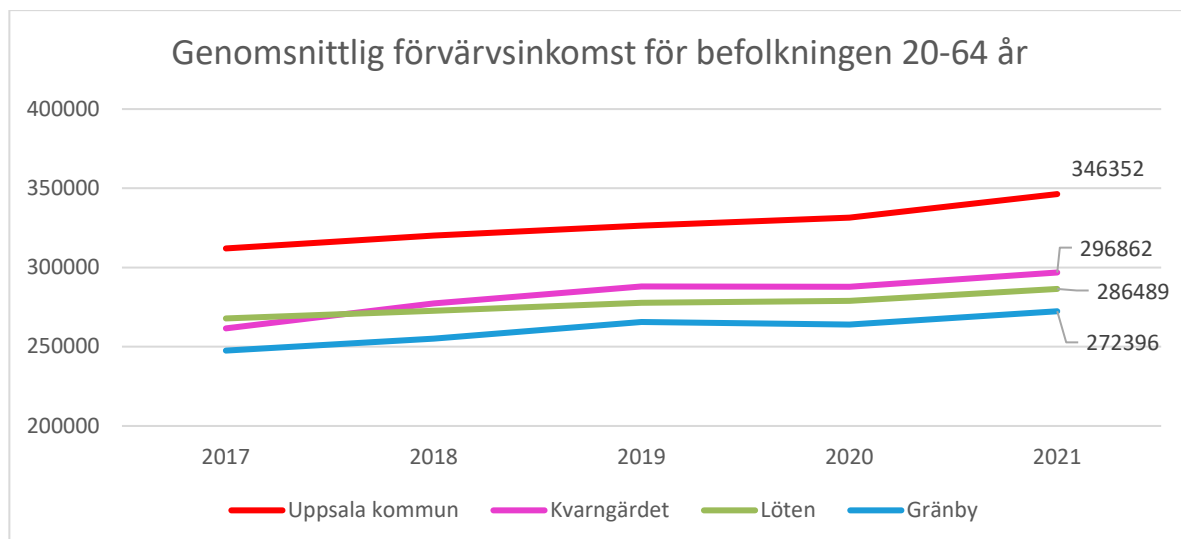
Innovationsprojektet *Ökad trygghet för och med 65+ i Gränby och Kvarngärdet* som genomfördes under år 2023 hade äldre som målgrupp och syftade till att skapa djupare insikter om deras situation samt utforska nya lösningar kopplat till trygghet för äldre (65 år+). I rapporten identifierades att även äldre (65 år+) som bor i Gränby, Kvarngärdet och Löten upplever en högre otrygghet, i jämförelse med äldre som bor i andra delar av Uppsala som exempelvis landsbygdsområden (Polisens trygghetsundersökning 2022). Det är framför allt de äldre som svarat på enkäten och bor i Gränby, Fålhagen och Sala backe som idag upplever sig som otryggast i kommunen.

Polisens trygghetsundersökning 2022 visar att 25 % av de äldre i Gränby uppger att de är trygga ute ensamma på kvällen. Det kan jämföras med att 90–98 % av de äldre i landsbygdsområdena i Uppsala uppger att de är trygga ute ensamma på kvällen.

Hushållens ekonomi

Förvärvsinkomst

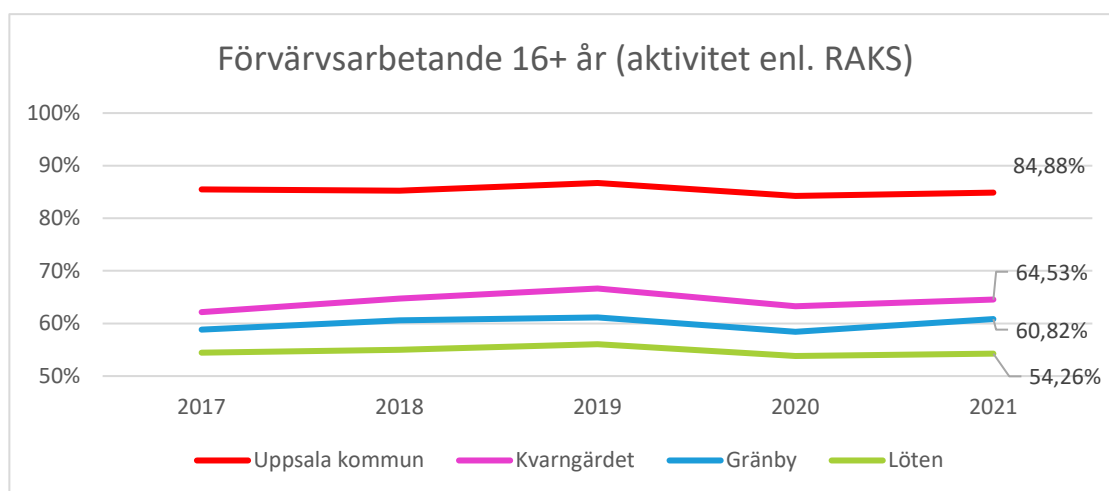
Förändringar av den genomsnittliga förvärvsinkomsten är ofta väldigt små över tid, men medelvärdet i ett område ger en indikation på områdets mående.

Boende i Gränby, Kvarngärdet och Löten har en lägre genomsnittlig förvärvsinkomst än invånare i Uppsala kommun i genomsnitt har. I både Gränby, Kvarngärdet, Löten och Uppsala kommun är förändringarna av medelvärdet av befolkningens förvärvsinkomst relativt små från 2017 till 2021. Områdena följer kommunens trend från 2017 till 2021 med en ökad genomsnittlig förvärvsinkomst.

Förvärvsarbete

För att mäta arbetskraftsdeltagande används andelen förvärvsarbete från 16 år i området som indikator. RAKS belyser hela den folkbokförda befolkningen efter huvudsaklig inkomstkälla. Befolkningen klassificeras med hjälp av administrativa uppgifter om individernas totala försörjning (största inkomstkälla) med helår som referensperiod. Individens aktivitet härleds till den som har genererat störst andel inkomst under året. Datan speglar samtliga individer 16 år eller äldre i Uppsala kommun, även ålderspensionärerna. Kategorier är: 1. förvärvsarbete, 2. arbetslöshet, 3. sjuk- eller aktivitetsersättning (förtidspension), 4. studier. Ålderspension, grupperas i kategorin "Övriga".

Det framgår att samtliga tre områden ligger på en lägre nivå av andelen förvärvsarbete jämfört med hela kommunen, där Löten utmärker sig med lägst andel förvärvsarbete. Samtidigt har Löten högst andel som ingår i gruppen "övriga"

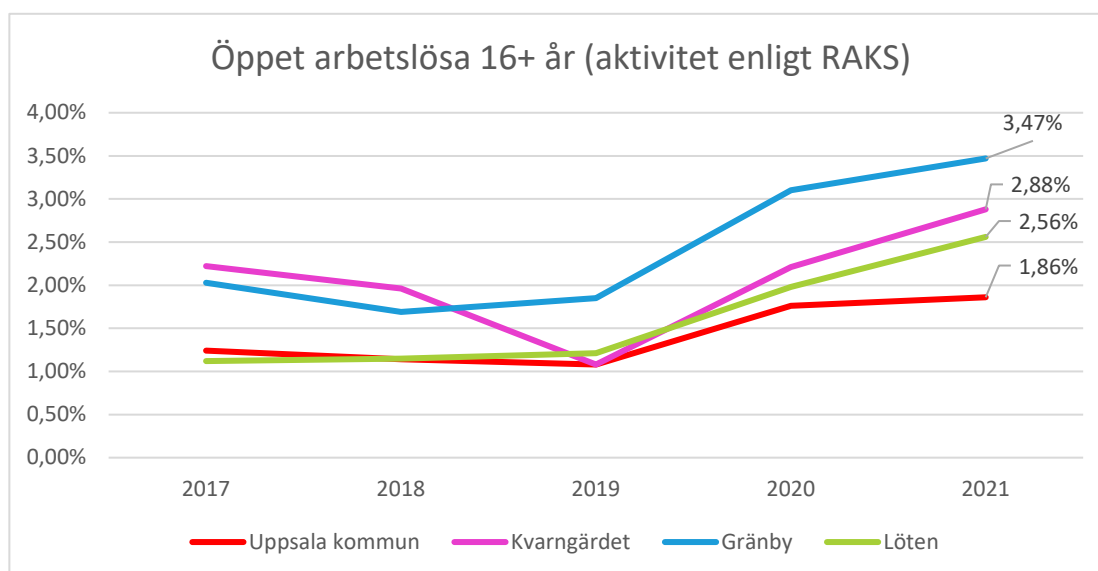

(35 % 2021). De är personer som helt saknar någon typ av indikation på sysselsättning, arbetslöshet, studier eller sjukdom. Det kan handla om personer som till exempel arbetar utomlands (då uppgift om detta saknas), är medhjälpande hushållsmedlemmar, ägnar sig åt hemarbete, lever på kapitalinkomster, arbetar svart eller ålderspensionärer.

Andel förvärvsarbetande hänger väl ihop med områdets förvärvsinkomst i tidigare diagram. Siffrorna ändras inte mycket från år till år på områdesnivå, och med anledning av den höga omflyttningen till området visas inte den positiva utvecklingen för enskilda individer om de flyttar till andra områden när de får starkare socioekonomi så som förvärvsarbete och högre förvärvsinkomst.

Öppet arbetslösa

Arbetslöshet är den vanligaste orsaken till att människor har försörjningsproblem och behov av ekonomiskt bistånd. Indikatorn inkluderar öppet arbetslösa 18–64 år registrerade hos Arbetsförmedlingen.

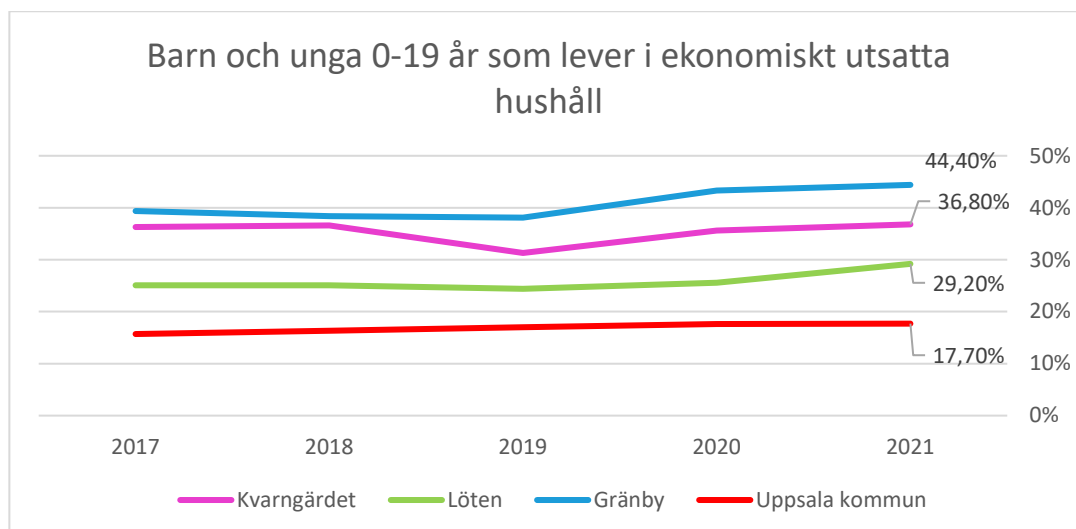

Gränby, Kvarngärdet och Löten har en högre andel öppet arbetslösa än Uppsala kommun som helhet. Gränby har den högsta arbetslösheten, som uppgick till 3,47 % år 2021. Under året 2021 har arbetslösheten ökat något i samtliga tre områden, inklusive Uppsala kommun som helhet, jämfört med 2020. I delområdet Gränby Författargatorna var andelen öppet arbetslösa 10 % år 2021. Det är dock värt att notera att denna siffra faktiskt representerar en minskning från 2020, då andelen arbetslösa i detta delområde var 16 %.

Barn och unga 0-19 år som lever i ekonomiskt utsatta hushåll

Låg ekonomisk standard innebär att hushållets disponibla inkomst, med hänsyn taget till vilka som bor i hushållet, är lägre än 60 procent av medianvärdet för riket. Det är ett mått som anger vilka i samhället som löper risk för fattigdom jämfört med andra. Fattigdom medför att man inte har den levnadsnivå som anses vara skälig, och kan leda till ett utanförskap.

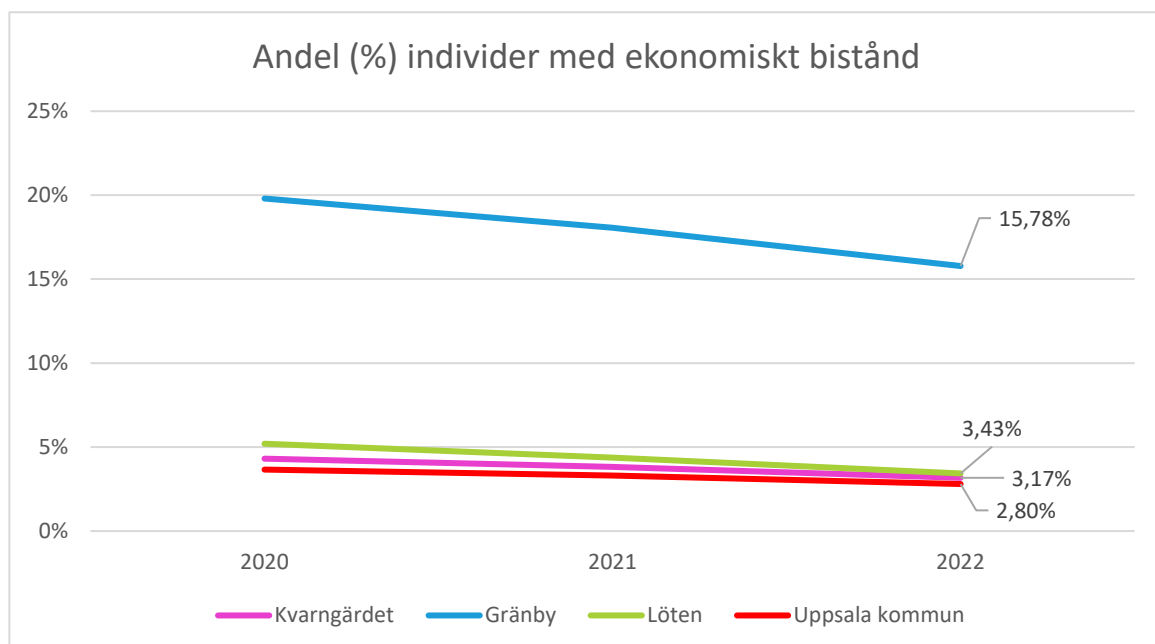
Nedan diagram redovisar andelen barn och unga 0–19 år som lever i ekonomiskt utsatta hushåll.

I Gränby var andelen år 2021 44,4 % och överstiger markant kommunens totala andel om 17,7 % samma år, men också Kvarngärdet och Löten har en högre andel än kommunens totala. Det är också viktigt att notera att delområdet Gränby Författargatorna hade en andel på 54 % av barn och unga i ekonomiskt utsatta hushåll år 2021, en ökning på 8 % från år 2018.

Ekonomiskt bistånd

Indikatorn mäter antal individer som någon gång under året haft ekonomiskt bistånd. Diagrammet visar tydligt att Gränby, Kvarngärdet och Löten har en högre nivå vad gäller andelen med ekonomiskt bistånd än Uppsala kommun. I både hela kommunen och i de tre områdena har andelen minskat från 2020 till 2022. År 2022 så betalades 15 % av den totala kostnaden i Uppsala kommun av ekonomiskt bistånd ut till boende i Gränby, Kvarngärdet och Löten. Av Gränby, Kvarngärdet och Löten så är det Gränby som har högst utbetald summa av ekonomiskt bistånd.

I delområdet Gränby Författargatorna var andelen individer med ekonomiskt bistånd 18 % år 2021, vilket är ungefär samma andel som i hela området Gränby samma år.

Företag i området

De dominerande branscherna i Gränby, Kvarngärdet och Löten inkluderar handel, privat tjänstesektor inom juridik, ekonomi, vetenskap och teknik, samt hår-, skönhets- och kroppsvård. Branscher med flest arbetsställen inkluderar detaljhandel, bygg, hår- och skönhetsvård, vård och omsorg, restaurangverksamhet, taxi och fastighetservice. Cirka 33% av hela områdets totala omsättning genereras av aktiebolagen i området. Jämfört med hela Uppsala kommun har Gränby, Kvarngärdet och Löten en större andel företag inom handeln, medan andra branscher som juridik, ekonomi, vetenskap och teknik samt andra konsumenttjänster har en mindre andel i området jämfört med kommunen.

I området som helhet finns 743 företagsarbetsställen och det är cirka 3 150 sysselsatta fördelade över olika branscher, med livsmedels- och detaljhandel som dominerar med cirka 27% av sysselsättningen. Den största arbetsgivaren är Gränby Storbutik (ICA Kvantum) med 113 anställda. Andra stora branscher vad gäller antal sysselsatta inkluderar vård och omsorg i olika former (18 %) samt hotell- och restaurangverksamhet (10 %).

Flera nya företag har etablerats i området, och hela 45 % av arbetsställena är 0–3 år gamla. Denna höga andel nya företag kan vara både positiv och negativ, då nystartade företag har en ökad risk att inte överleva på lång sikt. När det gäller kreditvärdighet visar aktiebolagen i området en lägre andel med "bästa" kreditomdöme⁷ jämfört med hela kommunen. Andelen "kreditvärdiga" aktiebolag är också lägre, medan andelen med hög risk är högre, sannolikt på grund av företagens ålder och verksamhet inom branscher som har upplevt svårigheter.

Under de senaste tre åren har sammanlagt 68 företag i området avvecklats av olika skäl. Bland dessa finns 20 företag som har försatts i konkurs och ytterligare 28 företag har avregistrerats. Bland de avregistrerade företagen är majoriteten verksamma inom handel och restaurangbranschen. När det gäller de företag som har hamnat i konkurs, finns de flesta inom handel och byggsektorn.

Sammanfattningsvis finns det ett varierande näringsliv i Gränby, Kvarngärdet och Löten med många mindre företag och nystartade företag. De största branscherna är handel, vård och omsorg, samt restaurangverksamhet, men området har också sett en ökning av företag inom andra sektorer. Det finns utmaningar när det gäller kreditvärdighet och företagens överlevnad, men det finns också potential för tillväxt och utveckling inom området.

---

⁷ Upplysningscentralens (UC) kreditomdöme. UC tillhandahåller information för kreditbeslut, affärs- och kreditriskhantering.

Workshop med verksamma i området

Som en del i framtagandet av handlingsplanen hölls en workshop i Gränbyskolans aula den 9 oktober 2023. Ett 60-tal personer medverkade från kommunala förvaltningar och verksamheter, föreningsliv och civilsamhälle samt näringsliv.

Under workshopen visualiserades målbilder för området, styrkor och värden samt utmaningar och problem. Synpunkterna från workshopen sammanfattas i nedan punkter och har tillsammans med övrig data i denna nulägesanalys utgjort underlag för handlingsplanens mål och temaområden.

Målbilder

- Utveckling i området/attraktivitet - simanläggning, byggnation, folk vill bo kvar
- Utemiljöer (ffa Gränbyparken) och innemiljöer (ex sportfältet) tas tillvara
- Skolresultat – ungas förutsättningar att lyckas
- Tryggheten hög
- Möjlighet till en aktiv fritid med låga trösklar, högt deltagande i föreningar
- Föreningar och Allaktivitetshus har en aktiv roll – brett utbud av aktiviteter för alla åldrar
- Unga delaktiga i området och tar initiativ
- Många i jobb, arbetslösheten låg
- Gemenskap och samverkan
- Sätta Gränby på kartan, positiva förebilder

Styrkor/värden/vad gör vi bra

- God samverkan - SSPF, samverkan mellan flera olika aktörer, partnerskap kommun och RF Sisu, samverkan för trygghet
- Läget, fysisk miljö, kommunikation – centralt läge, bra kommunikationer
- Flera viktiga och centrala noder/mötesplatser (Allaktivitetshus, skolor, Gränbyparken, Utbildnings- och jobbcenter, sportfältet, Gränbystaden)
- Aktivt och engagerat föreningsliv. Mångfald av föreningar
- Engagemang och delaktighet- många engagerade, boende är en resurs – språk, kunskap, gemenskap.

Utmaningar/svagheter/vad kan vi göra bättre?

- Övergripande: Stora skillnader mellan Gränby/Kvarngärdet/Löten. Behandlas som ETT område? Socioekonomiska utmaningar, outnyttjade/för lite resurser
- Utbud/verksamheter – lågt antal som deltar i föreningsidrott, trösklar till aktiviteter (språk, avgifter), svårt med aktivering av de ytor/mötesplatser som finns. Tillgängliggöra befintliga ytor/mötesplatser för de boende

- Boende, fysisk miljö och livsmiljöer – brist på lokal handel/utbud, stark uppdelning av upplåtelseformer i områdena
- Delaktighet och dialog/kommunikation – invånares inflytande/röster, stigma/bilden av området, relation boende fastighetsägare- boende
- Jobb och företagande: hög arbetslöshet, sänkta trösklar.

Bilaga 1 Indikatorsförteckning

Följande indikatorer ingår i nulägesanalysen för Gränby, Kvarngärdet och Löten 2023:

Indikatorer som baseras på SCB:s registerdata och finns tillgängliga på kommunnivå via www.scb.se:

- **Andel öppet arbetslösa (18–64 år, 2022-10-31).** Indikatorn inkluderar endast öppet arbetslösa registrerade hos Arbetsförmedlingen.
- **Genomsnittlig förvärvsinkomst för befolkningen 20–64 år (2021-12-31).** För att mäta inkomster för personer används begreppet sammanräknad förvärvsinkomst. Den sammanräknade förvärvsinkomsten innefattar alla skattepliktiga inkomster före skatt, till exempel sjukpenning, föräldrapenning, a-kassa och pension. Kapitalinkomster (från bland annat räntor och värdepapper) ingår däremot inte.
- **Andel invånare med eftergymnasial utbildning (2021-12-31).** Indikatorn mäter den högsta utbildningsnivå (enligt SUN 2000) för avslutade utbildningar fram till och med vårterminen 2018.
- **Andel ekonomiskt utsatta invånare 0–19 år (0–19 år, 2021-12-31).** Indikatorn är en sammanslagning av två variabler där den ena är antal individer 0–19 år per delområde vid datum 2021-12-31. Den andra Indikatorn är disponibel inkomst för hushåll. Dessa två variabler har sedan slagits samman för att få fram en variabel som mäter andel invånare 0–19 år i hushåll med en hushållsinkomst som är lägre än 60% av medianen. Denna definition av låg hushållsinkomst är densamma som den definition SCB använder sig av.
- **Andel förvärvsarbete 16+ år (%) (16+ år 2021-12-31).** De redovisade uppgifterna har hämtats från den årliga registerbaserade arbetsmarknadsstatistiken (RAKS) från SCB, där det senast redovisade året är 2021. SCB:s registerbaserade aktivitetsstatistik, mäter sysselsättningsstatus över hela året. RAKS belyser hela den folkbokförda befolkningen efter huvudsaklig inkomstkälla. Befolkningen klassificeras med hjälp av administrativa uppgifter om individernas totala försörjning (största inkomstkälla) med helår som referensperiod. Individens aktivitet härleds till den som har genererat störst andel inkomst under året. Data speglar samtliga individer 16 år eller äldre i Uppsala kommun, även ålderspensionärerna. Kategorierna i statistiken är: 1. förvärvsarbete, 2. arbetslöshet, 3. sjuk- eller aktivitetsersättning (förtidspension), 4. studier). Resterande, däribland ålderspension, grupperas i kategorin "Övriga".
- **Elever i åk 9 som är behöriga till yrkesprogram, hemkommun, andel (%).** De redovisade uppgifterna har hämtats från Kolada som har samlat in uppgifter från SCB och Skolverket. Indikatorn definieras som antal elever i årskurs 9 som är behöriga till ett yrkesprogram dividerat med antal elever som fått eller skulle ha fått betyg i minst ett ämne enligt det mål- och kunskapsrelaterade betygssystemet i årskurs 9. För att ha gymnasiebehörighet till ett yrkesprogram krävs godkända betyg i svenska eller svenska som andraspråk, engelska och matematik och i minst fem andra ämnen från grundskolan. Fram t.o.m. 2011 krävdes godkända betyg i svenska eller svenska som andraspråk, engelska och matematik för att uppnå lägsta behörighet till gymnasiet. Uppgiften avser elever folkbokförda i kommunen. Elever med okänd bakgrund ingår inte. Uppgiften avser läsår.
- **Andel trångbodda hushåll, norm 2, per lägenhetsstorlek i flerbostadshusbeståndet år 2017–2021.** Källa SCB. Det finns flera sätt att

definiera trångboddhet. De kallas ofta trångboddhetsnormer, trots att det snarare rör sig om mått än om normer. Vid norm 2 sätts gränsen för trångboddhet vid högst två personer per rum, exklusive kök och vardagsrum.

- **Bostadsbestånd, antal lägenheter per upplåtelseform (hyresrätter och bostadsrätter).** Med bostadslägenhet avses en lägenhet avsedd att helt eller till en inte oväsentlig del användas som bostad, oavsett i vilken hustyp den ligger. Även bostäder i småhus definieras således som lägenheter. Bostadsrätt: Bostadsrätt avser lägenheter som ägs av bostadsrättsföreningar eller bostadsföreningar (en äldre boendeföreningsform som existerade innan bostadsrättslagen introducerades 1930). Hyresrätt: Småhus med hyresrätt avser lägenheter som ägs av andra ägare än fysiska personer, dödsbon, bostadsrättsföreningar eller bostadsföreningar. Flerbostadshus och övriga hus med hyresrätt avser lägenheter som inte är ägarlägenheter och som ägs av andra ägare än bostadsrättsföreningar eller bostadsföreningar. Äganderätt: Småhus med äganderätt avser lägenheter som ägs av fysiska personer eller dödsbon. Flerbostadshus och övriga hus med äganderätt avser ägarlägenheter.

Indikatorer som baseras på Boverkets verktyg Segregationsbarometern:

- **Andel behörighet till gymnasieskolans yrkesprogram.** Indikatorns syfte är att beskriva andelen behöriga till gymnasieskolans yrkesprogram utifrån olika geografiska nivåer. Täljaren består av antal avgångna elever från årskurs 9 som är behöriga till gymnasieskolans yrkesprogram. Nämnaren består av totalt antal avgångna elever från årskurs 9. För behörighet till yrkesprogram krävs som lägst betyget godkänd i ämnena svenska/svenska som andraspråk, engelska och matematik samt godkända betyg i ytterligare fem ämnen. Statistiken presenteras på RegSO-nivå och visar andel behörighet av elever som bor i ett specifikt område.
- **Kvot mellan inflyttare och utflyttare.** Indikatorns syfte är att beskriva områdets stabilitet med hjälp av måttet kvot mellan inflyttare och utflyttare med bakgrundsvariabeln disponibel inkomst. Den disponibla inkomsten delas upp i fem kvintiler, där den första kvintilen utgörs av den femtedel av hushållen som har lägst inkomster och den femte kvintilen av de som har högst inkomster. Indikatorns syfte är att beskriva områdets stabilitet med hjälp av måttet kvot mellan inflyttare och utflyttare utifrån olika geografiska nivåer. Täljaren består av antalet inrikes (ej de som flyttar från utlandet till Sverige) inflyttare multiplicerat med 100. Nämnaren består av antalet inrikes utflyttare. Om kvoten är större än 100 innebär det att antalet som flyttat in i området (länet, kommunen, RegSO:t eller DeSO:t) är större än antalet som flyttat ut från området. Om kvoten är under 100 innebär det i stället att antalet som flyttat in i området är mindre än antalet som flyttat ut från området. Kvoten beräknas för alla som flyttat mellan områden och som är folkbokförda i slutet av året, befolkningen 31 december aktuellt år.

Indikatorer som baseras på Uppsala kommuns trygghetsundersökning 2017 och 2020:

- **Upplever sig otrygg på dagen i det egna bostadsområde man bor i.** Andel (%) som svarat instämmande att de upplever sig otrygge på dagen i det bostadsområde man bor i. Frågan i undersökningen lyder: *Har det hänt att du låtit bli att gå ut i ditt bostadsområde på dagen, t.ex. på promenad, för att gå och handla eller för att träffa vänner, för att du känt dig otrygg?* Högre siffra visar en högre upplevd otrygghet.

I trygghetsundersökningen grupperas svaren i sex olika frågeområden, där varje respektive frågeområde har en indikator som har beräknats för att sammanfatta svaren. Värdet på respektive indikator baseras på hur stor andel av frågorna inom respektive frågeområde som de svarande har besvarat med ett instämmande. Grön färg indikerar ett positivt tillstånd och orange färg ett negativt tillstånd. Sju färger – eller klassificeringsgrupper – används, från mörkare grön till orange. I rapporten redovisas fem av frågeområdena fördelat på NYKO4-områdena Gränby allé, Gränby Författargatorna, Vädergatorna, Södra Löten, Södra Kvarnängen, samt Uppsala tätort. Jämförelser ska göras med försiktighet eftersom urvalsstorleken blir relativt liten på denna låga geografiska nivå samt att det råder bortfall och felmarginaler. Det ger trots det en indikation om hur de boende i området upplever sitt bostadsområde. Följande frågeområden presenteras i rapporten:

- **Frågeområde Social sammanhållning.** I trygghetsundersökningen ställdes frågor som handlar om social sammanhållning i området. Dels handlar det om upplevd trivsel, sammanhållning och det egna engagemanget i området, dels det upplevda engagemanget hos andra boende i området.
- **Frågeområde Oro.** I trygghetsundersökningen ställs ett antal frågor om oro att utsättas för brott i det egna bostadsområdet. Respondenten anger i enkäten hur orolig hen är på en fyrgradig skala för att bli utsatt för inbrott i hemmet, hot/trakasserier, våld, rån, sexuella trakasserier/våldtäkt, anlags brand, inbrott i förråd/garage, skadegörelse/stöld av bild samt skadegörelse/stöld av cykel.

Indikatorer som baseras på Region Uppsalas undersökning Liv och hälsa ung 2017, 2019, 2021 och 2023:

- **Andel som ser ljusst på framtiden för egen del.**
- **Andel som uppgett att de inte är med i någon förening, klubb, sällskap eller organisation, elever åk. 7, 9 och 2 på gymnasiet med Uppsala kommun som hemkommun.**
- **Andel barn och unga som vill vara med och påverka kommunen.**
- **Andel barn och unga som mår bra/mycket bra.**
- **Andel som känner sig trygga i sitt bostadsområde på kvällen/natten**

Indikatorerna redovisas med områdesindelningen Gränby, Kvarngärdet, Löten och Uppsala kommun. Urvalet till områdena Gränby, Kvarngärdet och Löten baseras på svar från unga i årskurs 7 och 9, samt gymnasiet åk 2 som uppgett att de bor i bostadsområdet. Grupperna kan därför ibland bli små, och statistiken bör tolkas med försiktighet vid jämförande med genomsnittet för hela Uppsala kommun.

Indikatorer som baseras på verksamhetsdata:

- **Andel invånare med ekonomiskt bistånd (2022-12-31).** Indikatorn mäter antal individer som någon gång under året haft ekonomiskt bistånd. Ekonomiskt bistånd definieras som försörjningsstöd eller annat ekonomiskt bistånd enligt socialtjänstlagen (SoL).
- **Barn i förskola (September 2023).** Uppgifterna är hämtade från Uppsala kommuns Utbildningsförvaltning som kan ta ut ögonblicksbilder över antalet barn som går i förskola.
- **Nationella prov i årskurs 3.** Andel godkända i samtliga delprov i de nationella proven i årskurs 3.

Indikatorer som baseras från RF-SISU:s undersökning om andelen barn och unga som är aktiva i idrottsföreningar 2021

- **Antal LOK-deltagare per 100 invånare (7–25 år) per RegSO-område, år 2021.** Statistiken visar hur vanligt det är att barn och ungdomar idrottar i en idrottsförening i olika stadsdelar/områden. Statistiken bygger på förteckningen över de barn och ungdomar som deltog i minst en idrottsaktivitet som beviljades LOK-stöd 2021. Underlaget har begränsats till de deltagare som 2021 fyllde 7–25 år. Totalt omfattar förteckningen cirka 920 000 individer. Med hjälp av Statistikmyndigheten SCB har individernas folkbokföringsadress kodats till Regionala statistikområden (RegSO-område). Uppgifter om antalet invånare i åldrarna 7–25 per RegSO-område per 2021-11-01 har inhämtats från SCB. Därefter har ”Antal LOK-deltagare per 100 invånare” beräknats för alla RegSO-områden. Beräkningen har gjorts separat för flickor och pojkar samt totalt för båda könen.

Indikatorer som baseras på EST – Effektiv samordning för trygghet:

- **Polisanmälda brott år 2020 – augusti 2023.** Statistiken har hämtats från EST - Effektiv samordning för trygghet (polisanmälda brott från Polismyndigheten). Statistiken avser utvalda brottskoder som finns inom ramen för polisanmälningar som upprättats av polisen. De brottskoder som redovisas är skadegörelse (brand, bilbrand, klotter, annan skadegörelse), inbrott (lägenhet, villa/radhus), våldsbrott (misshandel och grov misshandel, målsägande under 18år samt över 18år), stöld (stöld, försökt till stöld och tillgrepp av cykel, elcykel, bil m.m.), rån (målsägande under 18år samt över 18år), sabotage mot blåljusverksamhet.

Indikatorer som baseras på data från Valmyndigheten:

- **Valdeltagande, kommunfullmäktige.** Indikatorn visar data för 2022 och hämtad från Valmyndigheten.
- **Valresultat riksdagsvalet 2022 per valdistrikt med socioekonomiska indikatorer.** Kartbild och analys är hämtat från SCB:s kartverktyg,

Annat underlag:

- **Företag och etableringar i Gränby, Kvarngärdet och Löten.** Källa: Näringslivsanalysen, UC, Bolagsverket, Bisnode och SCB
- **Tillgång, behov och brist av vardagsservice** från *Service och mötesplatser i Uppsala - Kunskapsunderlag tillhörande pågående revidering av översiktsplan för Uppsala kommun*
- **Lekplatsanalys 2023**
- **Parkplan - Tillgång till park per person och stadsdel 2023**
- **Tillgång till spontanidrott.** Tillgångsanalysen i PEP GIS-karta.
- **Polismyndighetens trygghetsundersökning 2022.**